Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 89 (8329). ● 8 май, 1984 йил ● СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

ИЛМ-ФАННИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИЛАН ИТТИФОҚИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

НАВОИЙ, 7 май. (ЎзТАГ). Тез ейилиб кетмайдиган металл порошоклар қоплаш методлари ёрдамида машина деталларини сақлашга бағишланган илмий-амалий конференцияси бугун бу ерда тугади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг Москвадаги «Серп и Молот» металлургия заводи ишчилари билан бўлган учрашуви вақтида ана шу проблеманинг муҳим эканлиги уқтириб ўтилди.

Конференция ишида бир қанча иттифоқ ва республика министрликлари, идораларининг раҳбарлари, таниқли олимлар, саноат корхоналарининг вакиллари иштирок этдилар.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР фан ва техника давлат комитетининг раиси Г. И. Марчук кириш нутқида таъкидлаб ўтганидек, порошокли металлургия усулларидан кенг фойдаланиш КПСС XXVI съезди маҳсулот сифатини яхшилаш, унга материал сарфини камайтириш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасида ўртага қўйган вазифаларни ҳал этишда муҳим йўналиш ҳисобланади. Сифатли металл порошоклар ва улардан тайёр буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш техниканинг пухталигини оширибб, кўпга чидайдиган қилади, машина ва ускуналардан фойдаланишни тубдан яхшилашга, маҳсулот тайёрлаш таннархини арзонлаштиришга эришиш имконини беради.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади. У республикада фан-техника тараққиётини жадаллаштириш борасидаги ишларнинг муҳим таркибий қисми — порошокли металлургия ривож топганлигини қайд этиб ўтди. Кўпгина корхоналар мамлакатдаги етакчи илмий-тадқиқот институтлари билан қалин алоқа боғлаган.

Шундай ижодий, амалий ҳамкорлик туфайли ҳозирги вақтда республикада ишлаб чиқарилаётган тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналарида металл порошокдан тайёрланган 30 хилга яқин детал қўлланилмоқда. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводларида қаттиқ қотишмалардан ишланган қирқувчи пластиналар билан таъминланган асбобларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Бу эса йилига ўн беш тоннага қадар пўлатни тежаш имконини беради. «Чирчиқсельмаш» заводида культиваторларнинг иш органларига индукция усули билан порошок қоришмалари югуртирилмоқда, бу эса уларни икки ярим баравар кўп чидамли қилади. «Ўзбектекстильмаш» бирлашмаси Гагарин шаҳрида порошокли металлургия усуллари билан тўқимачилик машиналари учун сал кам 140 номдаги детал олинадиган ихтисослаштирилган цех ташкил этди. Ҳозирги вақтда шундай буюмлардан пахта тозалаш саноати машиналарида ҳам фойдаланилмоқда.

Навоий кон металлургия комбинатида кончилик техникаси деталларини тез ейилиб кетмайдиган порошоклар билан қоплаш методлари ёрдамида қайта тиклаш ишлари бажарилмоқда. Шу беш йилликда машина ва ускуналарнинг деталларини қайта тиклаш ҳамда мустаҳкамлаш методларини жорий этиш ҳисобига комбинатда камида 16 минг тонна металлни тежаш кўзда тутилмоқда.

Аммо республиканинг кўпгина корхоналарида бу соҳадаги иш тубдан қайта қурилиши зарур. Металл порошокдан ясалган буюмларни қўлланишни, қаттиқ қотишмалардан ишланган асбоблар тайёрлашни, деталларни қайта тиклашни тўрт-беш баравар ошириш имконияти мавжуд. Бу иш муҳим ва истиқболлидир. Порошокдан тайёрланган буюмларнинг ҳар бир тоннасида кўплаб тонна пўлат тежалиши, икки юз нафарга яқин станокчи ҳоли қилиниши ҳисоблаб чиқилган.

СССР Фанлар академиясининг президенти А. П. Александров, Украина ССР Фанлар академиясининг президенти, академик Б. Е. Патон, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси А. И. Манохин, Украина ССР Фанлар академиясининг академиклари В. И. Трефилов ва В. Ф. Зеленьский, Е. О. Патон номидаги электр ёрдамида пайвандлаш институтининг олимлари Б. И. Максимович, Г. А. Бойко, Б. В. Данильченко, СССР Госкомсельхозтехника раисининг ўринбосари В. И. Черноиванов, Навоий кон-металлургия комбинатининг директори А. А. Петров тармоқларни техника билан қайта қуроллантириш, илм-фаннинг энг янги ютуқларини ва илғор тажрибани жорий этиш бугунги кунда ниҳоятда муҳим аҳамият касб этаётганлигини таъкидлаб ўтдилар.

Навоийдаги илмий амалий конференция қабул қилган тавсиялар машиналарнинг деталларини тез ейилиб кетмайдиган металл порошоклар билан қоплаш методлари ёрдамида қайта тиклаш ва мустаҳкамлаш тажрибасидан саноат кўламида кенг фойдаланишга кўмаклашиши лозим.

Конференция ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, СССР қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министри Е. И. Чудин, СССР оғир ва транспорт машинасозлиги министри С. А. Афанасьев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, академик О. С. Содиқов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

1984 йил 21 апрелда В. И. Ленин туғилган куннинг 114 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги ўтказилди. Шанбаликда 157 миллиондан кўпроқ киши қатнашди. Улар завод ва фабрикаларда, қурилишларда, совхоз ва колхозларда, транспорт корхоналарида ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида, шунингдек шаҳарлар ҳамда аҳоли пунктларини ободонлаштиришда меҳнат қилдилар. Дастлабки маълумотларга кўра, жами 186 миллион сўмлик маблағ ишлаб топилган ва беш йиллик фондига ўтказилган. 985 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилган.

Коммунистик шанбалик совет кишиларининг метиндек жипслигини ва улар партиямиз ленинча йўлини, КПСС Марказий Комитети 1984 йил февраль ва апрель Пленумларининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненко СССР Олий Совети Президиумининг Раиси этиб сайланганлигини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликларини намойиш этди. Шанбалик юксак интизом ва уюшқоқлик кўриги бўлиб қолди, ишлаб чиқариш резервларини аниқлаш ва улардан фойдаланишга кўмаклашди, зарбдор меҳнатнинг ёрқин байрамига айланди. Меҳнат унумдорлигини пландан ташқари бир процент ошириш ҳамда маҳсулот ва иш таннархини қўшимча ярим процент арзонлаштириш борасидаги социалистик мажбуриятларни бажаришга салмоқли ҳисса қўшилди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети ишчиларга, колхозчиларга, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга, ёшларга, Совет Армияси ва Флоти жангчиларига, уруш ва меҳнат ветеранларига, Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигида актив иштирок этган барча кишиларга уларнинг фидокорона ва ҳолис меҳнати учун сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этадилар.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети меҳнаткашлар билдирган истакларни ҳисобга олиб, шанбаликда ишлаб топилган маблағни оналик ва болаликни муҳофаза қилишни янада яхшилашга, шунингдек уруш ва меҳнат ветеранларига медицина хизматини яхшилашга сарфлаш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Москва шаҳри меҳнаткашлари ишлаб топган маблағ 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида совет халқи эришган Ғалаба ёдгорлигини барпо этишга сарфланади.

МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко 4 май куни Кремлда ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельскийга Ленин орденини топширди.

Орденни топшириш чоғида Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громико, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков ўртоқлар, бошқа расмий кишилар бор эдилар. В. Ярузельскийга ҳамроҳлик қилаётган поляк ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Мукофот топшириш маросимида ўртоқ К. У. Черненко нутқ сўзлади.

Ўртоқ К. У. ЧЕРНЕНКО нутқи

Ҳурматли ўртоқ Ярузельский!

Сизга, социалистик Польшанинг атоқли раҳбари, халқаро коммунистик ҳаракатнинг таниқли арбобига Совет давлатининг олий мукофоти — Ленин орденини топшириш менга зўр мамнуният бахш этади.

Мамлакатларимизнинг тарихий тақдиридаги ва уларнинг ўзаро алоқаларидаги ҳал қилувчи бурилиш улуғ Ленин номи билан боғланган. Октябрь йўлбошчиси Польшанинг давлат мустақиллиги эътироф этилган декретни имзолай туриб, фақат эркин халқлар ўртасидагина чинакам қардошларча иттифоқ бўлиши мумкин, деган астойдил ишончга асосланди. Ҳақиқатда ҳам худди шундай бўлди.

Совет ва поляк коммунистлари бир қанча авлодларининг куч-ғайратлари билан Совет — Польша иттифоқчилик муносабатларининг мустаҳкам пойдевори қўйилди. Биз меҳнат билан ўтадиган кунларда ўртоқларча ҳамкорлик қиламиз. Синовлар кунлари дўстларимизга ёрдамга келамиз. Тинчлик, социалистик давлатларнинг хавфсизлиги учун, халқларимизнинг революцион ғалабаларини ҳимоя қилиш учун курашнинг ҳаётий масалаларида қалин баҳамжиҳат ҳаракат қилмоқдамиз. Ўртоқ Ярузельский, Сиз мана шу тарихан муҳим бўлган ҳар томонлама ишга катта ҳисса қўшганлигингизни қайд этиб ўтиш мен учун қувончлидир.

Эртага Сиз Рязандаги тантаналарда иштирок этасиз, Рязанда Совет — Польша қуролдош қардошлигининг ёдгорлиги очилади. Ўша ерда, Рязань тупроғида эндигина тузилган Польша қўшини сафларида ёш офицер Войцех Ярузельский Ватанига хизмат қила бошлаган эди.

Халқларимизнинг жанговар ҳамдўстлиги уруш йўлларида, Россия ичкарисидан фашистлар уясигача босиб ўтилган машаққатли, аммо шонли йўлда юзага келди ва мустаҳкамланди. Биз буни ҳамиша ёдимизда тутамиз, Совет — Польша иттифоқининг яхши анъаналарини авайлаб асраймиз ва кўпайтиравераммиз. Социализм қурилиши соҳасидаги тинч бунёдкорлик ишлари билан ўтган йилларда Совет — Польша иттифоқи янада ривожлантирилди.

Яқинда биз сизлар билан бирга Польша Халқ Республикасининг 40 йиллигини — Польша тикланиш кунини нишонлаймиз. Сизларнинг қўшниларингиз ва иттифоқчиларингиз бўлмиш совет кишилари халқ Польшаси кучли социалистик давлат бўлишидан астойдил манфаатдордирлар. Ўртоқ Ярузельский, биз ПХРда социализм ғалабаларини ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлашга қаратилган фаолиятингизни юксак қадрлаймиз.

Польша учун қийин бўлган кунларда Сиз коммунистларнинг, барча чинакам поляк ватанпарварларининг мамлакатдаги вазиятни нормаллаштириш, уни тезроқ кризисдан халос этиш йўлидаги курашига бошчилик қилдингиз. Шу туфайли антисоциалистик кучлар ва уларнинг империалист ҳомийларининг макрли режаларини барбод этишга, миллий ҳалокатнинг олдини олишга муваффақ бўлинди. Поляк халқи ПБИП раҳбарлигида мамлакатнинг социализм йўлидан шитоб билан ҳаракат қилиб боришини таъминлай олишига аминмиз.

Ўртоқ Ярузельский, Сизни мукофот билан чин қалбдан муборакбод этаман. Сизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, поляк халқи фаровонлиги йўлида, поляклар диёрида социализмни, Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлидаги улкан ишларингизда муваффақиятлар тилайман.

* * *

Ўртоқ В. Ярузельский жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ В. ЯРУЗЕЛЬСКИЙ нутқи

Муҳтарам ўртоқ Константин Устинович Черненко!

Совет Иттифоқидаги азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Мени Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиуми Ленин ордени билан мукофотлаганлиги учун сидқидилдан ташаккур изҳор этаман.

Ўртоқ КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси, бугун менинг шаънимга айтган эзгу, дўстона сўзларингиз учун сизга миннатдорчилик билдираман.

Шу юксак мукофотни миннатдорчилик билан астойдил тўлқинланиб қабул қилаётганлигим инсоний нуқтаи назардан мутлақо тушунарлидир. Мен ўз халқимнинг фарзанди сифатида, коммунист сифатида аввало бу юксак мукофотни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет давлати раҳбарларининг Польша Бирлашган ишчи партиясига, социалистик Польша давлатига нисбатан интернационалистик муносабатининг ва айни вақтда ҳурмат-эҳтиромининг ифодаси, деб биламан. Бу мукофот совет халқининг халқимизга нисбатан қардошлик туйғулари ва ҳурматидан ҳам далолат беради.

Ватанпарварлик ва интернационализм — оға-инилардир. Бизнинг социалистик оиламизда бир томондан ўз Ватани олдидаги бурчни ҳис этиш билан, иккинчи томондан бутун жаҳон миқёсида меҳнаткашлар оммасининг тарихий, синфий манфаатлари ўртасида зиддиятлар йўқ. Ҳамдўстлигимиз манфаатларининг ўтмиши турлича, улар тарихининг йўли ҳар хил бўлган, аммо бизнинг келажагимиз муштарак ва мақсадимиз ягонадир, у ҳам бўлса меҳнаткаш инсон манфаатлари, халқ бахт-саодати, социализмдир.

Бугун менга топширилган орден революцион назария ва практика даҳоси, барча мамлакатлар ва жамики авлодларга мансуб коммунистларнинг устози — Владимир Ильич Ленин номи билан аталган. Асримизнинг ҳар бир куни Ленин таълимотининг ҳаётийлигини ва универсал аҳамиятга эга эканлигини тасдиқлаб турибди.

Тўсиқларни ёки йўл қўйилган хатоларнинг оқибатларини қандай қилиб бартараф этиш тўғрисидаги йўл-йўриқларни Лениндан излаб топаётган кишилар амалда меҳнаткашлар манфаатларига, социализм ишига муваффақиятли равишда хизмат қилмоқдалар ҳам. Лениннинг йўлчи юлдузлари — ғояларимиз ғалабасининг ишончли гаровидир.

Азиз ўртоқлар!

Жаҳон узра қора булутлар қуюқлашмоқда. Тинчлик хавф остида турибди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, шунингдек, бутун социалистик ҳамдўстлик ташқи сиёсатига ва уларнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга ленинча тинчлик концепцияси асос қилиб олинган. Американинг, империалистларнинг муҳолифлик доктринаси дунёни уруш ёқасига келтириб қўяётган, халқ Польшаси алоҳида ҳуружлар объекти бўлиб қолган бугунги кунда халқимиз ва давлатимизнинг хавфсизлиги, келажаги, унинг одилона чегаралари бузилмаслиги улуғ Совет давлати билан қалин ва мустаҳкам иттифоқда ва ҳамкорликда таъминланишини англаш биз учун ниҳоятда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Революцион ўзгартишлар натижасида янги типдаги халқаро муносабатлар таркиб топдики, бунда ҳамдўстлигимизнинг муштарак мақсадлари миллий муддаолар ва орзу-умидлар билан чамбарчас боғлангандир. Бизни синфий иттифоқ, яъни ўз табиатига кўра бузилмас иттифоқ жипслаштириб турибди. Шу иттифоқни ҳимоя қилиш — айни вақтда халқ Польшасини ҳам, Совет Иттифоқини ҳам ҳимоя қилиш демакдир. Ҳамдўстлигимизнинг қудрати ва жипслигини мустаҳкамлаш — тинчлик, умумий хавфсизлик, социализм манфаатлари йўлида ҳаракат қилиш демакдир.

Биз учун ниҳоятда қийин бўлган бир пайтда Польшага нисбатан дўстона интернационалистик муносабатда бўлинганлиги учун Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети ва Польша Халқ Республикаси олий ҳокимият органлари номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет давлати раҳбарларига, азиз Константин Устинович, шахсан Сизга чин қалбдан миннатдорчилик изҳор этаман. Биз Польшага берилган ёрдамни, шунингдек партиямизнинг куч-ғайратлари, унинг сиёсати тушунилаётганлигини, унга билдирилаётган ишончни ҳам юксак қадрлаймиз.

Бугун менга топширилган орден бу ишончни яна бир карра тасдиқлаб турибди.

Фахрли мукофотни қабул қилиб олар эканман, ленинча идеалларни рўёбга чиқариш учун кучимни аямайман, деб ишонтириб айтаман. Мен буни аввало халқ Польшасини мустаҳкамлаш, халқларимизнинг дўстлигини чуқурлаштириш, тинчлик ва социализм улуғ ишига хизмат қилиш, деб биламан.

* * *

Коммунистик партия ва Совет давлатининг раҳбарлари, польшалик ўртоқлар ўртоқ В. Ярузельскийни Совет Иттифоқининг олий мукофоти топширилганлиги билан сидқидилдан муборакбод этдилар. Улар В. Ярузельскийнинг иккала партия ўртасидаги қардошлик алоқаларини янада ривожлантириш, совет ва поляк халқларининг дўстлиги ҳамда ҳамкорлигини мустаҳкамлаш манфаатлари, Европада ва бутун дунёда тинчлик манфаатлари йўлидаги кўп қиррали партия ва давлат фаолиятида унга янгидан-янги муваффақиятлар тиладилар.

(ТАСС)

Мукофотни топшириш пайти. М. Харлампиев фотоси.

БУТУНИТТИФОҚ МУСОБАҚАСИ ҒОЛИБИ

РЕСПУБЛИКАМИЗДА энг йирик 1-Тошкент паррандачилик фабрикасини бунёд этаётган 21-механизациялашган кўчма колонна коллективи юбилей йилининг биринчи кварталида жуда самарали меҳнат қилди. Социалистик мусобақа асосида ишлаш, илғор иш усулларини қўлланиш давлат планларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлади. Биринчи квартал мобайнида 2 миллион 608 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилиб, топшириқ 102,7 процент қилиб адо этилди. Меҳнат унумдорлигини оширишда ҳам дуруст натижага эришилди. У пландагига нисбатан 1,1 процент ортди. Қурилиш-монтаж ишлари таннархи эса 1,3 процент арзонлашди.

Шундай катта меҳнат муваффақиятларига эришган колонна коллективи мамлакат қишлоқ қурилиши министрлиги бўлинмалари ўртасидаги социалистик мусобақада ғолиб деб топилди. Колонна бинокорларига шу министрлик ҳамда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ва пул мукофоти берилди.

Яқинда бўлиб ўтган тантанали йиғилишда СССР Қишлоқ қурилиши министрининг ўринбосари Н. И. Свистунов коллективга кўчма Қизил байроқни топширди.

И. АҲМЕТОВ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги матбуот маркази бошлиғи.

ТАСС баёноти

1984 йил 28 апрелдан бошлаб Хитой қўшинлари Вьетнам Социалистик Республикасининг чегарасини бир қанча участкаларда бузиб, унинг территориясига бостириб кирдилар ва бир нечта тепаликни ишғол қилдилар.

Хитойнинг Вьетнамга қарши ҳозирги ҳарбий иғвогарликлари 1979 йил февралида ВСРга қарши қилинган агрессия пайтидан буён энг катта иғвогарлик ҳаракатидир.

Хитой маъмурлари биз Вьетнам ҳарбий қисмларининг гўё Хитой чегарасига қилаётган ҳужумларига «зарба бераяпмиз», холос, деб даъво қилмоқдалар. Аммо аҳолиси 60 миллион кишидан иборат бўлган мамлакатнинг аҳоли сони 1 миллиард кишидан ошиб кетган давлат билан ҳарбий тўқнашув чиқариши мумкинлигига ким ҳам ишонарди? Империалистик агрессорларга қарши сал кам қирқ йиллик урушда азоб чеккан мамлакат тўрт миллионли армияга ва амалда чекланмаган резервларга эга бўлган давлатга дағдаға қилади, деб ким ҳам тасаввур қилиши мумкин?

Лекин Хитой маъмурларининг ўзлари 1979 йилда Вьетнамга ҳужум уюштириб, ВСРга «иккинчи марта сабоқ» бериб қўямиз, деб неча марталаб мақтанганликларини ҳеч ким унутгани йўқ. Хитой раҳбарлари уларга ВСР, Ҳинди-Хитойдаги бошқа мамлакатлар танлаб олган сиёсий йўл, улар ўтказиб келаётган ташқи сиёсат йўли ёқмаётганлигини умуман яширмаяптилар.

Бошқа сабабларга кўра эмас, балки айни шу боисдан Хитой маъмурлари Вьетнамга ва Ҳинди-Хитойдаги бошқа мамлакатларга нисбатан мунтазам суратда сиёсий ва иқтисодий тазйиқ методларини қўлланишга уринмоқдалар, уларнинг сиёсий йўлини ўзгартиришга эришиш мақсадида қўпол дўқ-пўписалар қилмоқдалар. Эндиликда улар Вьетнам Социалистик Республикасига қарши яна бевосита ҳарбий кучдан фойдаланмоқдалар.

Мустақил давлатларга «сабоқ бериб қўйиш»ни истаётган кимсалар тарих сабоқларини эсга олсалар, чакки бўлмасди, 1984 йилда Вьетнамга қарши агрессия натижалари ва унинг оқибатлари 1979 йилдагидан ўзгача бўлади, деб ўйлаш ниҳоятда калтабинлик бўлур эди.

Совет Иттифоқидагилар Хитойнинг Вьетнам Социалистик Республикасига ҳарбий иғвогарликларини қораламоқдалар. ВСР ҳукумати ХХР ҳукуматига икки томонлама муносабатлардаги барча масалаларни тинч сиёсий йўл билан бартараф этишни назарда тутиб, жиддий, амалий музокаралар олиб боришни неча марталаб таклиф этди. У ВСР билан ХХР ўртасида ҳужум қилмаслик тўғрисида шартнома тузишга тайёр эканлигини неча марталаб билдирди. Бир-бирига қарши ҳарбий курашув эмас, балки шундай шартномагина Хитой ва Вьетнам халқларининг манфаатларига, Осиёда тинчлик ва хавфсизлик манфаатларига жуда яхши мос келган бўлур эди.

Совет-Польша қўшма ҳужжатлари имзоланди

4 май куни Катта Кремль саройида «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш узоқ муддатли программаси» имзоланди.

Ҳужжатни:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан — КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко;

Польша Халқ Республикаси учун — ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский имзоладилар.

Ҳужжатни имзолашда:

Совет томонидан — Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громико, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР министрлари, бошқа расмий кишилар;

Польша томонидан — Ю. Чирек, З. Месснер ўртоқлар, В. Ярузельскийнинг сафарида ҳамроҳлик қилаётган бошқа партия ва давлат арбоблари ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР ҳукумати 4 май куни Катта Кремль саройида ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский шарафига зиёфат берди.

В. Ярузельскийнинг сафарида унга ҳамкорлик қилаётган Польшанинг партия ва давлат арбоблари у билан бирга эдилар.

Совет томонидан зиёфатда К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громико, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков ўртоқлар СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР министрлари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко зиёфатда нутқ сўзлади.

Ўртоқ К. У. ЧЕРНЕНКО нутқи

Ҳурматли ўртоқ Ярузельский!

Ҳурматли ўртоқлар, дўстлар!

Аввало амалий визит билан мамлакатимизга келган Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Войцех Ярузельскийни, Польша раҳбар доираларининг бошқа аъзоларини яна бир бор сидқидилдан табриклашга ижозат бергайсиз.

Шуни комил ишонч билан айтиш мумкинки, сиёсий мазмунига кўра жуда бой бўлган шу визит Совет-Польша муносабатларини янада ривожлантиришга, қардош партияларимиз билан халқларимиз ўртасидаги ҳамкорлик ва дўстликни мустаҳкамлашга самарали таъсир ўтказади.

Биз ҳозиргина тугаган суҳбатлар чоғида Совет-Польша алоқаларининг амалда барча соҳалардаги — сиёсат, экономика, маданият, идеология соҳасидаги, халқаро ишлардаги аҳволни муфассал муҳокама қилдик. Қисқача қилиб айтганда, бизнинг умумий баҳомиз бундай: Совет-Польша ҳамкорлиги муваффақиятли ривожланмоқда, лекин бу ҳамкорликни ҳар иккала мамлакат манфаатлари, социализм ва тинчлик иши манфаатлари йўлида янада кенгайтириш учун ҳали катта имкониятлар мавжуд.

Биз «СССР билан ПХР ўртасида 2000-йилгача даврга мўлжалланган иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш узоқ муддатли программаси»ни имзолаганлигимиз буни яққол тасдиқлаб турибди. Гарчи халқ хўжалик алоқаларини ривожлантириш шу программанинг асосий

(Давоми иккинчи бетда).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

мазмуни бўлсада, бу, шубҳасиз катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир. Унда баён этилган ғояларни рўёбга чиқариш мамлакатларимизда вужудга келтирилган ишлаб чиқариш потенциали ва маънавий потенциалдан самаралироқ ҳамда ўзаро манфаатли асосда фойдаланиш, биргаликда янги тараққиёт марралари сари ҳаракат қилиб бориш, социализмнинг бунёдкорлик имкониятларини чуқурроқ очиб беради.

Социалистик мамлакатлар куч-ғайратларини фан-техника тараққиётининг бош йўналишларида бирлаштириш — замон амридир. Кўпгина вазифаларни ҳал этиш калити: ижтимоий меҳнат унумдорлигини ошириш (бусиз меҳнаткашлар фаровонлигини барқарор ўстиришни таъминлаш мумкин эмас) калити ҳам, мавжуд ресурслардан янада оқилона, тежаб-тергаб фойдаланиш калити ҳам ва муҳими шуки, империализмнинг савдо-иқтисодий воситалардан қўпорувчиликдан иборат сиёсий мақсадларда фойдаланиш йўлидаги уринишларидан пухта ҳимоя қилиш калити ҳам мана шунда.

Шуни айтиш керакки, халқаро реакция ва Польша ичкарисидаги социализм душманлари мамлакатдаги иқтисодий ва сиёсий вазиятни барқарор этиш жараёнига халақит беришга зўр бериб уринмоқдалар. Вашингтондагилар иқтисодий бойкот қилиш, халқ ҳокимиятига қарши қўпорувчилик ҳаракатларини уюштириш билан социалистик Польшани заифлаштириш умидидан ҳамон воз кечганлари йўқ. Аммо биз ҳеч шубҳа қилмаймизки, мамлакат ишчилар синфи, меҳнаткашлари Польша Бирлашган ишчи партияси раҳбарлигида кризис оқибатларини бартараф этиб, ўз ватанини барқарор социалистик ривожланиш йўлига чиқариб оладилар. Шу мақсадлар учун курашда поляк коммунистлари, қардош поляк халқи шу пайтгача бўлгани каби КПССнинг, совет халқининг мадади ва бирдамлигига таяна олади.

Бу йил халқ Польшаси ва бошқа баъзи социализм мамлакатлари янги жамият қурилишига ўтиш билан боғлиқ юбилей саналарини нишонлайдилар. Социализмни, социалистик ҳамдўстликни қарор топтириш ҳамда ривожлантиришда катта ва шонли йўл босиб ўтилди. Тарихий аҳамиятга эга бўлган жуда катта тажриба тўпланди. Бу тажриба илҳомбахш намуналардан ҳам, ибратли сабоқлардан ҳам иборатдир.

Шу тажрибадан чиқариладиган энг муҳим хулоса шубҳасиз социализм мамлакатларини жипслаштириш зарурлиги тўғрисидаги хулосадир. Бирлик ва жипслик бизга бунёдкорликнинг турли соҳаларида тобора янгидан янги муваффақиятларга эришишда ёрдам бермоқда. Бирлик ва жипслик қийин дақиқаларда бардош бериб, синфий душманнинг ҳужумларини даф этишимизга ёрдам бермоқда. Мамлакатларимиз хавфсизлиги, халқларимизнинг тинч меҳнати, ядро урушининг олдини олиш ғоят кўп даражада социализм мамлакатларининг бирлиги ва жипслигига боғлиқ.

Бугунги кунда АҚШда ҳукмронлик қилаётган кимсалар ташқи ишларни кучни пеш қилиш позициясида туриб юритиш ниятида эканликларини билдирмоқдалар. Таъкидлаб ўтаман: АҚШ билан унинг энг яқин иттифоқчилари тенглик ва баббаравар хавфсизлик негизида эмас, балки улар ўз ҳукмини ўтказа олган, бошқаларнинг ҳаммаси эса фақат уларга бўйсунган позицияда туриб иш олиб бориш ниятидадирлар.

Қуролланиш пойгасининг, аввало ядро қуролини яратиш ва жойлаштиришнинг илгари мисли кўрилмаган кўламдаги программалари ҳарбий устунликка эришишга, ўз тартибларини бошқа халқларга тиқиштиришга қаратилган ана шу жаҳонгирлик йўлига хизмат қилмоқда.

Вашингтон билан унинг орқасидан сўзсиз эргашиб бораётган НАТОдаги кимсалар Ғарбий Европада Американинг Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга мўлжал олдирилган ракеталарини жойлаштиришга киришиб, ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш жараёнини қасддан барбод этдилар, Европада стратегик қурол-яроғларга, шунингдек ядро қуролларига доир музокараларни чиппакка чиқардилар.

Хўш, космосни ҳарбийлаштиришдан иборат кенг кўламдаги программалар дунёда устун бўлишдан иборат худди шу мақсадларга бўйсундирилмаганми, ахир? Эндиликда Вашингтондагилар деярли ҳар куни, дағдаға билан, шу масала хусусида Совет Иттифоқи билан ҳатто музокаралар бошлашдан ҳам бош тортган ҳолда, ана шу программалар тўғрисида гапирмоқдалар.

АҚШ химиявий қурол — инсонларни қиришнинг мана шу ваҳшиёна воситасини ишлаб чиқариш, янгилаш ва тўплаш суръатларини жадаллаштирмоқда. АҚШ ўзининг ҳақиқий позициясини ниқоблаш учун қуролсизланишга бағишланган Женева конференциясида найранглар ишлатди. Химиявий қуролни тақиқлаш юзасидан АҚШнинг «янги» деб аталмиш таклифи хусусидаги гап-сўзларнинг қобиғини олиб ташлайдиган бўлсак, у ҳолда контроллик қилиш баҳонаси остида АҚШнинг разведка идораларини ошкора олиб боришга интилиши мутлақо равшан кўриниб қолади. Американинг тутган позициясида шу масалага доир бирон-бир ижобий силжишни топиб бўлмайди.

Хоҳ ядро қуроллари бўлсин, ёки оддий деб аталаётган қурол-яроғлар бўлсин, қуролланиш пойгасининг бошқа кўпгина йўналишларида ҳам АҚШнинг ҳарбий кучини кўпайтиришга қаратилган худди шундай йўли яққол кўриниб турибди, деб айтиш учун ҳамма асослар бор.

Оддий қурол-яроғларни кўпайтиришга қаратилган йўлини хас-пўшлаш учун яна ўша ҳар хил шовқин-суронли усуллардан фойдаланилмоқда. Ғарбнинг Марказий Европада қурол-яроғлар ва қуролли кучларни чеклашга доир Вена музокараларида киритган кейинги таклифлари шу музокараларни аллақачон боши берк кўчага олиб кирган аввалги позициянинг янгича кўринишидир, холос.

Кейинги вақтларда, асосан Ғарбий Европада Американинг янги ракеталари жойлаштирила бошлангандан кейин Вашингтондан, Ғарбдаги бошқа баъзи пойтахтлардан мулоқотга, музокараларга даъватлар эшитилмоқда. Аммо, афсуски, бундай даъватлардан кейин ҳеч қандай конкрет қадамлар қўйилмаяпти. Бунда ниҳоят реализм ва соғлом фикр ўзига йўл очиб бормоқда, деб ўйлаши мумкин бўлган кишилар қаттиқ алданган бўлур эдилар, афтидан, ана шу даъватларнинг авторлари ҳам шунга эришиш учун ҳаракат қилаётган бўлсалар керак.

Муҳокама учун олға сурилаётган таклифлар бошқа томон учун аввал бошданоқ номақбул бўлган қоидалар ва шартлар билан шу қадар қалаштириб ташланганки, бу ҳол ана шу таклифлар жиддий, амалий музокаралар учун мўлжалланмаганлигини тасдиқлайди, холос.

Совет Иттифоқи мулоқотга тайёрдир. Аммо биз реал мазмун билан тўлдирилган мулоқат тарафдоримиз. Америка томони бунда вужудга келтирган тўсиқларни бартараф этиб, аввалги ҳолатни тиклаган тақдирда ядро қуролларига доир музокараларни яна бошлаш имконияти яратилиши мумкин.

Халқаро вазиятни қатъиян соғломлаштириш учун реал имкониятлар борлигига илгаридек ҳозир ҳам бизнинг ишончимиз комил. Совет Иттифоқи бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда олға сурган кенг таклифлар комплекси бунинг учун зарур негиздир. Бу таклифлар инсониятни ядро уруши хавфидан халос этиш қуролланиш пойгасига, аввало, ядровий қуролланиш пойгасига чек қўйиш, қуролсизланишга ўтиш имконини берадиган ўзаро мақбул шартномаларга эришиш имкониятини яратади. Бу таклифлар маълум бўлиб, улар ўз кучини сақлаб қолмоқда.

Яқин кунлар ичида Стокголь конференцияси ўз ишини яна бошлайди. Бу муҳим анжуман давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишонч муҳитини тиклашга, Европада хавфсизликни мустаҳкамлашга бевосита кўмаклашиши лозим. Совет Иттифоқи конференция Европада ҳарбий қаршима-қаршилик хавфини камайтиришга олиб борадиган тадбирлар билан амалий равишда шуғулланиши тарафдоридир. Биринчи навбатда Варшава Шартномаси мамлакатларининг ҳақиқатан ҳам катта олисни кўзловчи, маълум таклифларини ишчанлик, манфаатдорлик билан муҳокама қилиниши ишларнинг шундай боришига кўмаклашган бўлур эди.

Европада хавфсизлик проблемаси муносабати билан Вашингтон коммунизмга қарши «салб юриши»га даъват этиб рағбатлантираётган ҳамма турдаги реваншчилар бош кўтараётганликларига эътиборни жалб қилиб ўтиш зарур.

Шундай бир шароитда социалистик давлатлар ўз хавфсизлигини таъминлаш учун тегишли чоралар кўрмасликлари мумкин эмаслиги тушунарлидир. Шуни рўй-рост айтмоқчиманки, иттифоқчиларимизнинг мустақиллигига тажовуз этишга журъат қиладиганларнинг ҳаммасига энг қатъий зарба беришга тайёрмиз.

Коммунистик партия Марказий Комитети билан Совет ҳукумати ўзининг ташқи сиёсий фаолиятида ҳамиша тинчлик тўғрисидаги ғамхўрликка, социализмнинг юксак принципларига амал қилиб келмоқдалар. Биз бундан буён ҳам шу йўлга амал қилаверамиз.

Социализм қураётган қардош поляк халқининг омон-эсонлиги ва бузилмас Совет—Польша дўстлиги учун!

Бутун дунёда тинчлик учун!

Ўртоқ Ярузельскийнинг соғлиғи учун, шу ерда ҳозир бўлган барча поляк дўстларимиз учун! Қадаҳ кўтаришни таклиф этаман.

* * *

В. Ярузельский жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ В. ЯРУЗЕЛЬСКИЙ нутқи

Муҳтарам ўртоқ Константин Устинович Черненко!

Совет Иттифоқидаги азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Биз Советлар мамлакатида, шонли пойтахтингиз — Москвада қардошларча кутиб олинганлигимиз учун сидқидилдан миннатдорчилик билдираман.

Бугунги музокаралар самимий, дўстона ва ғоят самарали бўлди. Музокаралар муҳокама этилган барча масалалар юзасидан мақсадларнинг бирлиги ва фикрларнинг муштараклигини тасдиқлади. Буни биз партияларимизни, давлатларимиз ва халқларимизни бирлаштириб турган интернационалистик алоқаларнинг навбатдаги далили деб биламиз.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи инсоният тараққиётида бутун бир даврга тенг роль ўйнамоқда. У бутун планетада тинчлик, тараққиёт ва социал озодлик кучларининг таянчи ҳамда ишончидир. Қардош совет халқи Ленин партияси раҳбарлигида ривожланган социалистик жамиятни такомиллаштиришда ғоят катта муваффақиятларга эришди. Биз совет коммунистларини, Советлар мамлакатининг барча меҳнаткашларини буюк маънавий ва моддий ютуқлар билан табриклаймиз. Бу ютуқлар бутун ҳамдўстлигимиз учун катта аҳамиятга эгадир.

Ҳурматли ўртоқлар!

Халқ Польшасининг қирқ йиллиги — дўстлигимизнинг ҳам тарихидир. Рус ва поляк революционерларининг биргаликдаги жанглари, 1905 йилги революция, Улуғ Октябрь мана шу дўстликнинг илдизларидир. Лекин бу дўстлик иккинчи жаҳон уруши жангларининг алангасида чинакам синовдан ўтди. Совет Иттифоқи фашизмни тор-мор этишга ҳал қилувчи ҳисса қўшди. Қизил Армиянинг қаҳрамонона жасорати Европани қирғинликдан омон сақлаб қолиб, Польшани озод қилди.

Поляк халқи ҳам ватанида ва барча фронтларда инсон зотига душман гитлерчи агрессорларга қарши мардона жанг қилди. Советлар тупроғида бунёдга келган Польша Халқ қўшини ўз тарихининг шонли, жанговар саҳифасини тўлдирди.

Биргаликда тўкилган қон дўстлигимиз тўғрисидаги шартномани мустаҳкамлаган мангу муҳрдир.

Ўтмиш халқларимиз ўртасига неча марталаб заҳарли уруғини сочган эди. Биз бебаҳо бойлигимиз — ҳақиқий дўстликка эришгунга қадар неча асрлар ва йиллар, можаролар, жанжаллар ва инсонларнинг жабру жафолари бошдан кечирилди. Зеро, Ленин ғоялари, пролетар интернационализми, фронт қуролдош қардошлиги ҳамда бизнинг тинчлик ва социализмга бўлган иштиёқимиз ғалаба қозонди. Мана шуларнинг ҳаммаси халқ Польшаси билан Советлар мамлакати иттифоқининг табиий пойдеворини яратди. Марксчи-ленинчи партияларимизнинг ғоявий бирлиги шу иттифоқни мустаҳкамлаб, унга тўғри йўналишни кўрсатмоқда.

Бу иттифоқни тарих тасдиқлади. У Польшанинг одилона чегаралари доирасида унинг суверенитети ва территориал бутунлиги гарантиясидир. Бу иттифоқ совет хавфсизлигининг омили ҳамдир.

Фашист босқинчилари темир нағалли этикларининг овози аввалига биз, полякларнинг йўлларида эшитила бошлади. Лекин шундан сўнг дарҳол бу овоз Белоруссия ва Украина далаларида, рус тупроғида ҳам эшитила бошлади. Ҳозирда ҳам империализмнинг социалистик Польшага қаратилган зарбалари совет иттифоқчимизга қарши, бутун ҳамдўстлигимизга қарши ҳам қаратилмоқда.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида интеграцияни чуқурлаштириш, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг мудофаа иттифоқини мустаҳкамлаш — барча қардош мамлакатларни ривожлантиришнинг ишончли шартлари, булар коллектив хавфсизлигининг ва тинч муваффақиятли келажагининг гаровидир.

Ҳурматли ўртоқлар!

Халқ Польшасининг қирқ йиллиги тугаб бормоқда. Бу йиллар революцион ўзгартишлар, мамлакатни тиклаш ва янгилаш улуғвор эпопеяси, поляк меҳнаткашларининг фидокорона ва ватанпарварлик ташаббуси йиллари бўлди.

Халқимиз Польша Бирлашган ишчи партияси раҳбарлигида ғоят катта муваффақиятларга эришди. Хатолар ҳам, аламли, нотўғри тажриба ҳам бошдан кечирилди. Лекин социалистик Польша давлати контрреволюциянинг вайронгарчилик келтирувчи тўлқинига ўз кучлари билан барҳам бериш учун ўзида етарли жасорат топиб, узоқни кўра билди.

Партия, унинг марксча-ленинча асослари, унинг раҳбарлик роли мустаҳкамланмоқда. Социализм қурилишидаги етакчи куч бўлган ишчилар синфининг аҳамияти ошмоқда. Биз давлатни мустаҳкамлашда социалистик демократияни ривожлантиришда аҳиллик ва кураш сиёсатини амалга оширишда талайгина силжишга эришдик.

Польша Бирлашган ишчи партиясининг IX съезди белгилаб берган ва Умумпольша партия конференциясида батамом тасдиқланган программавий йўлдан асло чекинилмайди.

Биз Ленин йўлига амал қилаверамиз. Универсал бўлиб ўзини оқлаётган таълимотга содиқ бўлиб қолмоқдамиз. Бизнинг партиямиз ишчилар синфининг ғайрат-шижоати ва омилкорлигига, халқнинг синалган ватанпарварлиги ва ижодий кучларига умид боғламоқда. Польшада социализм ютуқлари шубҳасиз ва рад этиб бўлмайдиган ютуқлардир. Зотан биз бу ютуқларни ҳимоя қиламиз, мустаҳкамлаймиз ва кўпайтираверамиз.

Бизга ҳали ҳам осон эмас. Империализмнинг Польшага тазйиқи давом этмоқда. Мислсиз пропаганда агрессияси сусаймаяпти. Бойкот қилиш, иқтисодий шантаж ва қўпол чеклашлар сиёсати сақланиб қолмоқда. Булар мамлакатимизга, халқимизга сезиларли, кўп миллиардли зиён етказди.

Аммо душманлар хато қилишди. Бизнинг олдимизга қўяётган шартлар мўлжалга тегмаяпти. Польшани социалистик ҳамдўстликдан ажратиб олиш режасини амалга оширишга ҳеч муваффақ бўла олмайди!

Биз учун оғир бўлган шу даврда пролетар интернационализми — ҳар бир халқнинг ўз ички проблемаларини марксизм-ленинизм универсал принципларига мувофиқ ва айни вақтда мазкур мамлакатнинг конкрет вазияти ҳамда шароитларига мувофиқ равишда ҳал этишдан иборат дахлсиз ҳуқуқи ва бурчи эканлигига яққол ишонч ҳосил қила олдик. Халқлар социалистик оиласининг бирон-бир аъзоси йиғилиб қолаётган қийинчиликларга дуч келган ҳолларда бирдам бўлиб берилаётган қардошларча ёрдамда ҳам пролетар интернационализми намоён бўлмоқда.

Совет Иттифоқи бизга бебаҳо ёрдам берди. Шундай ёрдамни ҳамон бериб келмоқда. Совет дўстларимизнинг тушуниши ва ишончи, моддий кўмаги ва сиёсий мадади далиллари хотирамизда ҳамиша сақланиб қолади.

Азиз дўстлар!

Саксонинчи йилларнинг бошларида жаҳон миқёсида синфий можаро жиддий кескинлашиб кетди. Империализм кескинликни юмшатиш сиёсатини хиёнаткорона рад этмоқда, стратегик мувозанат принципини бузмоқда, кучлар нисбатини ўз фойдасига ўзгартиришга эришиш учун ҳаракат қилмоқда.

Вашингтон маъмурияти, НАТО реакцион доиралари қуролланиш пойгасининг миқдор ва сифат жиҳатидан, янги, жуда хатарли босқичини тиқиштирмоқдалар. Совет Иттифоқига қарши қаратилган ракеталар — Польшага ҳам ажал хавфини солиб турган ракеталардир. Лодзь, Краков, Варшава Американинг Минск, Киев ва Москвага мўлжал олдирилган ракета базаларининг ярим йўлида жойлашган. Бу масалада биз ҳеч қандай хомхаёлларга берилаётганимиз йўқ. Ана шу иғвогарлик қуроли жойлаштирилгунга қадар мавжуд бўлган аҳволга қайтиш борасида Совет Иттифоқи қилаётган талабни қўллаб- қувватлаймиз.

Ялта ва Постдамда имзоланган ҳамда Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг Якунловчи актида яна бир бор тасдиқланган бўлинмас битимлар асосида қитъамизда таркиб топган территориал-сиёсий реалликларга нисбатан даъволар қилинмоқда.

Биз шунга қатъий аминмизки, империалистларнинг, шу жумладан Ғарбий Европа реваншчи ва милитарист кучларининг дўқ-пўписалари олдида якка-ёлғиз эмасмиз. Халқимизнинг биринчи, иккинчи ва учинчи рейхнинг экспансиясига қарши, Прусс шовинистларига қарши узоқ давом этган кураши яхши маълум. Европада урушдан кейинги тартиб негизлари яратила бошлаган иккинчи жаҳон уруши охирларидаги унутилмас йиллардан буён Совет Иттифоқи бизнинг одилона, биргаликда курашиб эришилган чегараларимизни кўп марта қатъий равишда қўллаб- қувватлаб келди. У ҳозир ҳам ана шундай қўллаб- қувватлаб келмоқда.

Биз барча социалистик иттифоқчиларимиз ва дўстларимизнинг ана шу гарантиясини халқ Польшасининг олий манфаатларига асос қилиб олдик. Биз ана шу асосда бехатар келажагимиз истиқболини бунёд этмоқдамиз.

Ҳозирги вақтда социалистик давлатларнинг халқаро майдондаги қалин баҳамжиҳат ҳаракати алоҳида аҳамият касб этмоқда. Социалистик давлатларнинг халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашга қаратилган принципиал, изчил сиёсати кенг маълум бўлиб, бутун дунёда қадрланмоқда.

Биз ўзимизнинг бирлигимиз билан ва биргаликдаги ҳаракатларимизда мустаҳкам бирдамлигимиз билан кучлимиз. Қурол-яроғларни чеклаш ҳамда қуролсизланишга доир ташаббусларимиз ва таклифларимиз ўз кучида қолмоқда. Уларнинг амалга оширилиши уруш хавфининг олдини олишга, халқларнинг бехатар яшашига кўмаклашган бўлур эди. Совет Иттифоқининг яқинда ўртоқ Константин Устинович Черненко киритган тинчликсевар таклифлари шу мақсадга хизмат қилади. Биз ана шу таклифларни тўла-тўкис ва батамом қўллаб- қувватлаймиз.

Муҳтарам Константин Устинович!

Совет Иттифоқидаги азиз дўстлар!

Улуғ социалистик давлат билан ҳар томонлама қалин ҳамкорлик Польша учун стратегик аҳамиятга эга. Барча совет коммунистларини, қардош мамлакатингизнинг барча гражданларини ишонтириб айтмоқчиманки, Польша Халқ Республикаси ҳозирги вақтда қийинчиликларни бошдан кечириб, ғовларга дуч келаётганига қарамай, бизнинг ишончли дўстимиз — Советлар мамлакати билан тарихий иттифоқни барча соҳаларда кенгайтириш, чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш учун бутун кучини сарфлайди.

Бугун имзоланган иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш программаси 2000-йилгача бўлган даврга мўлжалланган. Бу — ўзаро алоқаларимиз мустаҳкамлигининг ва айни вақтда улар узоқ муддатли қулай истиқболга эга эканлигининг ёрқин далилидир.

Биз мавжуд бой тажрибадан фойдаланиб бевосита алоқаларнинг ҳар қандай формаларини ривожлантираверамиз. Айниқса, партиялараро ҳамкорликни кенгайтиришни, областлар, шаҳарлар ва меҳнат корхоналарининг, шунингдек касаба союзлари, ёшлар, фан ва маданият ижодкор ходимларининг дўстона алоқаларини мустаҳкамлашни истаймиз. Кейинги вақтларда Совет Иттифоқида ажойиб тарзда уюштирилган ва ниҳоятда самимий кутиб олинган «Польша маданияти кунлари»да бу нарса яна бир карра салмоқли ифодасини топди.

Азиз дўстлар!

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети ва Польша Халқ Республикаси ҳукумати номидан улуғ совет халқини, Советлар мамлакати пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москва меҳнаткашларини, ишчилар синфини, ёшларини, бутун аҳолисини сидқидилдан табриклайман.

Уруш ветеранларини, халқ Польшасининг синалган дўстларини, фашистлар зулмидан озод қилиш учун биргаликда олиб борилган жангларнинг қаҳрамонларини табриклайман.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг ленинчи Марказий Комитети учун, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг олий ҳокимият органлари учун!

Польша Бирлашган ишчи партияси билан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ғоявий бирлиги учун!

Иттифоқ, абадий қардошлик ва бузилмас поляк-совет дўстлиги учун!

Азиз Константин Устинович, Сизнинг соғлигингиз учун!

Ҳозир бўлган барча совет ўртоқларимиз ва дўстларимизнинг соғлиги учун! Қадаҳ кўтаришингизни таклиф этаман.

Яшасин дўстлик, яшасин тинчлик ва социализм!

* * *

К. У. Черненко билан В. Ярузельский ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор бериб тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДАГИ ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК

Рязанда Совет-Польша қуролдош қардошлигининг ёдгорлиги очилди

РЯЗАНЬ, 5 май. (ТАСС махсус мухбирлари). Улуғ Ғалаба байрами арафасида бу ерда Совет — Польша қуролдош қардошлиги ёдгорлигини тантанали суратда очиш маросими бўлди. Т. Костюшко номли биринчи поляк пиёда аскарлар дивизиясининг жанговар йўли қирқ йилдан кўпроқ муқаддам шу ердан, Ока дарёси соҳилларидан ўтган эди. Мана шу дивизия Польша қўшинига асос солиб, Совет Армиясининг қисмлари билан биргаликда урушнинг оловли йўллари бўйлаб Берлингача борди.

Бугун ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов, ПХР партия ва давлат арбоблари, ишчилари, Совет ва Польша ҳарбий бошлиқлари, уруш ветеранлари ана шу шонли воқеада қатнашиш учун қадимий рус шаҳрига келдилар. Шаҳар ва область меҳнат коллективларининг, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари ҳам шу ерда.

Монумент олдида оммавий митинг бўлиб ўтди. КПСС Рязань область комитетининг биринчи секретари Н. С. Приезжаев митингни оча туриб, даҳшатли уруш даврида Рязань Польша қўшини учун офицер кадрлар тайёрлаш маскани бўлганлигини қайд этиб ўтди. Совет кишилари, деб давом қилди у, поляк солдатлари билан қурол ва нонни баҳам кўрдилар, поляк қардошларга ўзларининг катта жанговар тажрибаси ва билимларини ўргатдилар. Рязанликлар поляк ватанпарварларига ҳар томонлама ёрдам беришни интернационал бурч деб ҳисобладилар. Ҳозир ҳам область меҳнаткашлари совет ва поляк халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Сўнгра В. Ярузельский билан Д. Ф. Устинов ўртоқлар йиғилиш аҳлининг қизғин қарсаклари остида қизил лентани қирқадилар. Ёдгорлик устидан чойшаб туширилади. Йигирма метрдан баландроқ меъморий скульптура композицияси намоён бўлади.

ПХР ва СССР давлат гимнлари янграйди. Майдон узра артиллерия салюти садолари гумбирлайди.

Митингда сўзга чиққан Совет Қуролли кучларининг ветерани Польшани озод қилиш учун олиб борилган жанглар қатнашчиси В. В. Хоменко, Рязань станоксозлик заводи токарлари комплекс бригадасининг бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. П. Поляков, Рязань область комсомол комитетининг биринчи секретари И. М. Сергеев Европа халқлари қирқ йилдан буён урушларсиз яшаб келаётганликларини таъкидлаб ўтдилар. Совет кишилари КПССнинг, ўртоқ К. У. Черненко бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг ички ҳамда ташқи сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар ва маъқулламоқдалар.

Митинг қатнашчилари самимий кутиб олган ўртоқ Д. Ф. Устинов нутқ сўзлади.

Халқлар ва мамлакатлар ҳаётида шундай воқеалар ҳам борки, улар кишиларнинг хотирасида узоқ вақт сақланиб қолади ҳамда ҳозирги ва келгуси авлодлар учун гранитда, мармар ва металлда абадийлаштирилади, деди у. Рязань тупроғида Совет Иттифоқи ва Польша халқлари билан уларнинг армиялари ўртасида вужудга келган мустаҳкам жанговар дўстлик ана шундай воқеа бўлди.

Бугун биз совет-поляк бузилмас қуролдош қардошлигининг рамзи бўлмиш монументнинг очилиш маросимига йиғилдик.

Азиз поляк дўстлар, мана шу тўлқинлантирувчи дақиқаларда сизларга, Рязань шаҳри ҳамда Рязань областининг барча меҳнаткашларига оташин интернационалист, Совет — Польша дўстлиги учун букилмас курашчи — КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Константин Устинович Черненконинг қизғин саломи ва энг яхши истакларини зўр мамнуният билан топшираман.

Ёдгорликнинг очилиши халқларимизнинг гитлерчи босқинчиларга қарши биргаликда олиб борган кураши тўғрисидаги муқаддас хотиранинг ифодасигина бўлиб қолмай, шу билан бирга Совет Иттифоқи ҳамда Польша Халқ Республикаси ўртасида йил сайин ривожланиб бораётган дўстликнинг ёрқин далили ҳамдир.

Бугун бизнинг тантаналаримизда азиз меҳмонни — халқ Польшасининг атоқли партия ва давлат арбоби — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси армия генерали ўртоқ Войцех Ярузельскийни табриклаш биз учун қувончлидир.

Ўртоқ Войцех Ярузельский Улуғ Ватан уруши даврида шу ерда, Рязанда офицерлик унвонини олди, сўнгра эса уруш охиригача немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда актив иштирок этди. У урушдан кейинги йилларда Польша қўшинида турли лавозимларни эгаллаб Польша қуролли кучларини янада ривожлантиришга, Польша диёрида социализм қурилишига, қардош социалистик мамлакатлар армиялари жанговар дўстлигини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшди. Ўртоқ Ярузельский совет халқи билан польша халқи, армияларимизнинг жангчилари орасида катта обрў-эътибор ва ҳурмат қозонган.

Биз бу ерга келган Польша Халқ Республикаси миллий мудофаа министри броня генерали Флориан Сивицкийни, Польша қўшинининг бошқа вакиллари ва ветеранларини ҳам самимий табриклаймиз.

Польшалик азиз дўстлар социализмни қуриш ва ҳимоя этишда, Совет-Польша жанговар дўстлигини, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги қардошлик муносабатларини мустаҳкамлашда сизларга сиҳат-саломатлик, янгидан янги муваффақиятлар тилашга рухсат бергайсиз!

Совет халқи қуролдош польшалик қардошлар билан, гитлерчиларга қарши коалициядаги мамлакатларнинг халқлари, қаршилик ҳаракати билан биргаликда фашистлар Германияси устидан қозонган ғалаба тинчлик ва тараққиёт сари йўл очиб берди. Социализм жаҳон системасига айланди. Польша халқи ҳам социалистик тараққиёт йўлини танлаб олди. Эндиликда қардош социалистик ҳамдўстликка кирувчи мамлакатлар дунёдаги давлатларнинг социал-иқтисодий тараққиёт жиҳатидан энг жўшқин группаси бўлиб қолди.

Польша Халқ Республикаси қардош социалистик мамлакатлар аҳил оиласида социализм йўлидан бормоқда. Тез орада у ўз юбилейини — Польша Тикланишининг қирқ йиллигини нишонлайди.

Польшалик азиз дўстларимизни Польша халқининг, бутун социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқларининг яқинлашиб келаётган катта байрами билан самимий қутлаймиз!

Совет Иттифоқи, Польша Халқ Республикаси, бошқа қардош социалистик мамлакатлар мудофаа иттифоқи — Варшава Шартномасини мустаҳкамлаш борасида биргалашиб чоралар кўрмоқдалар. Шу иттифоқнинг метин сафида Совет Қуролли Кучлари, урушнинг суронли йилларида вужудга келган Польша қўшини мамлакатларимиз халқларининг тинчлиги ва хавфсизлиги посбонлигида пухта турибдилар.

Бизнинг кучимиз ва енгилмаслигимиз халқларимиз ва армияларимиз бирлиги ва жипслигида, уларнинг марксизм-ленинизм, социалистик интернационализм ғояларига астойдил содиқлигида, шонли революцион жанговар ва меҳнат анъаналарига муттасил садоқатли бўлишдадир.

Д. Ф. Устинов совет халқи билан Польша халқи ҳамда улар армияларининг абадий ва бузилмас дўстлиги, социалистик мамлакатларнинг буюк ва метиндек бирлиги, бутун дунёда тинчлик шарафига хитоб сўзлари айтди.

* * *

Сўнгра йиғилиш аҳли самимий кутиб олган ўртоқ В. Ярузельский нутқ сўзлади.

Сизнинг шаҳрингиз ва бизнинг шаҳримиз бўлмиш Рязанга хурсандчилик, чуқур ҳаяжон билан келдик, деб айтишга ижозат бергайсиз, деди у. Мен ва бу ердаги польшалик қуролдош ўртоқларим учун шу тантанали маросимда қатнашиш, айниқса, ҳаяжонлантиради. Биз яна Рязанда, самимий ва бизга яқин кишилар орасидамиз, номи қардош халқларимиз тарихига абадий кирган диёрда турибмиз.

Совет Иттифоқидаги Польша қуролли кучлари биринчи корпусининг бу ердаги пиёда офицерлар билим юртида солдатлик илмини ўзлаштириб биринчи офицерлик унвонини олганимдан бери қирқ йилдан кўпроқ вақт ўтди. Мени бу ерга узоқ йўллар олиб келди. Бутун ўз авлодим сингари ҳаёт илмини қийин тажрибалардан ўргандим. Буюк халқингизни энг катта синов пайтида билиб олишимга тўғри келди. Ўша йиллар мени совет кишисининг ғоявий-маънавий фазилатларига, мамлакатингиз социалистик жамиятига чуқур ҳурмат билан қарашга ўргатди. Урушнинг очарчилик ва қаҳратон йилларида польшалик дарбадарларни самимият билан қуршаб олган кишилар шу оддий совет кишилари эди. Фашист снарядлари майиб-мажруҳ қилган инвалидлар, жангчиларнинг бева қолган хотинлари, етим қолган болаларининг кўз ёши, фронт ичкарисидаги оддий қаҳрамонларнинг фидокорликлари хотирамиздан ҳеч қачон ўчмайди.

Польша халқи иккинчи жаҳон урушининг биринчи кунидан охирги кунигача гитлерчи босқинчиларга қарши оғишмай жанг қилди: ватанда, Польшада партизанлар, қаршилик ҳаракатининг жангчилари, Варшава қўзғолончилари курашдилар, солдатлар Белоруссия диёрида ва Висла бўйларида, Болтиқ соҳиллари ва Одер бўйида, Қутб доираси ва Нормандияда, Атлантика сувлари ва Шимолий Африка қумликларида душманга қарши жанг қилдилар.

Аммо бу ердан, Совет диёридан Польшага энг қисқа, энг пухта йўл ўтарди. Шу ерда энг мустаҳкам жанговар қардошлик бунёдга келди ва умумий душман ўти остида пўлатдек чиниқди. Зотан солдатлар қардошлиги энг мустаҳкам қардошликдир. Совет Иттифоқида тузилган Польша ҳарбий қисмлари Польша Халқ қўшинининг, янги типдаги армиянинг негизи бўлди. Совет иттифоқчимизнинг ғоявий ва ташкилий, кадр ва моддий ёрдами туфайли бу армия салмоқли ҳарбий кучга айланди.

Адолат тантана қилди: поляк солдати ўз қардоши — Қизил армиячи билан ёнма-ён бориб, фашист ваҳшийлар уяси Берлинда ўз жанговар байроғини тикди. У иттифоқчиларингиз орасида ёлғиз ўзи Москвадаги тарихий Ғалаба парадида қатнашиш шарафига муяссар бўлди.

Социализм қарийб 40 йилдан бери тараққиёт йўлимизни белгилаб бермоқда. Биз халқ ҳокимияти даврида эришилган буюк ютуқлар билан фахрланамиз. Қийин пайтлар ҳам бўлди. Яхши қўшнимиз ва яқин дўстимиз бўлмиш сизларга бизнинг проблемаларимиз яхши маълум бўлса керак. Қийинчиликларни қадам-бақадам бартараф этиб боряпмиз. Бундай қийинчиликлар бугунги кунда оз эмас. Совет Иттифоқининг ёрдами ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг мадади биз учун ниҳоятда қимматлидир.

Польша халқ қўшини ўзининг ватанпарварлик ва интернационал бурчини муносиб бажариб келганлиги ва бажараётганини биласиз. У Совет Армияси ва Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа давлатларнинг армиялари билан бирга энг қимматли неъмат — тинчлик посбонлигида турибди. Оғир синов йилларида социализм хатарда қолган пайтда у энг қийин синфий имтиҳондан шараф билан ўтди.

В. Ярузельский буюк енгилмас совет халқи, шонли Рязань диёри аҳолиси, халқларимиз бузилмас дўстлиги шарафига, марксчи-ленинчи партияларимизнинг ғоявий бирлиги, курашда бунёдга келган ва чиниққан Польша — Совет қуролдош қардошлиги, тинчлик ва социализм шарафига хитоб сўзлари айтди.

* * *

Нутқлар зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди. Митинг тугади.

Икки мамлакат давлат гимнларининг садолари янграйди.

СССР Қуролли Кучлари уч тури — қуруқликдаги қўшинлар, Ҳарбий Ҳаво Кучлари ва Ҳарбий Денгиз Флотининг вакиллари шахдам қадам ташлаб тантанали марш билан ўтадилар.

Ёдгорлик пойига КПСС Марказий Комитети ва ПБИП Марказий Комитети номидан, СССР Мудофаа министрлиги ҳамда ПХР Миллий мудофаа министрлиги номидан, Совет ва Польша уруш ветеранлари номидан, КПСС Рязань область комитети ва область ижроия комитети, шаҳар ва область меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари номидан гулчамбарлар қўйилди.

* * *

Меҳмонлар уруш йилларида пиёда билим юрти жойлашган ҳаво десант қўшинлари тарихи музейини бориб кўрдилар.

* * *

КПСС Рязань область комитети ва область ижроия комитети В. Ярузельский шарафига нонушта зиёфат бердилар.

Зиёфатда Д. Ф. Устинов, Совет Иттифоқи ва польшалик бошқа ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Нонушта зиёфат самимий, сидқидиллик вазиятида ўтди.

ГАЗЕТА ЮБИЛЕЙИ

Оржоникидзе райони меҳнаткашлари ўз севимли газетаси «Коммунизм тонги»нинг юбилейини тантанали суръатда нишонладилар.

Газета меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этишдаги хизматлари ва чиқа бошлаганига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғига сазовор бўлган эди. Бир группа журналистлар ва ишчи-деҳқон мухбирлари ҳам Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғи билан тақдирландилар. Район босмахонаси линотипчиси Е. А. Чепрасовага, газета редактори Т. Ҳакимовга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими унвони гувоҳномаси топширилди.

Йиғилишда сўзга чиққан район партия комитетининг биринчи секретари С. Д. Сайдалиев, «Тошкент ҳақиқати» газетаси редактори, область журналистлар ташкилоти раиси Н. Насимов, «Қизил Ўзбекистон» колхози бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Эгамназаров, Бўстонлиқ район «Коммунизм учун» газетаси редактори Н. Қаюмов ва бошқа ўртоқлар редакция коллективини ва тақдирланган қаламкашларни юксак мукофот билан табрикладилар.

Йиғилишда Тошкент область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири Э. Ш. Шоқмонов иштирок этди.

ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНИДА

ҚЎЗИЛАТИШ ПЕШҚАДАМЛАРИ

✦ БАҲОРГИ қўзилатиш мавсумини чорвадорлар «Чўпоннинг хирмони» деб таърифлашади. Дарҳақиқат, бу даврда қўзилатишнинг муваффақиятли ўтиши пировард-натижанинг салмоқли бўлишини таъминлайди.

Свердлов номли колхоз қўйчивонлари чорвачиликни ривожлантиришнинг бош омили — совлиқлардан кўплаб қўзи олиш, соғлом ва дуркун қўзиларни наслга сақлаб қолиш, шу тариқа отарлар сонини кўпайтириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Колхоз отарларида боқилаётган 630 бош совлиқдан ҳозиргача 725 бош соғлом қўзи олинди. Бу ютуқларга эришишда чўпонлар ўртасида йўлга қўйилган социалистик мусобақа муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Меҳнат беллашувида кекса чорвадор, бош чўпон Неъмат Анорбоев отари пешқадамликни қўлдан бермаётир.

— Чўпонлик менга ота касб, —дейди Н. Анорбоев биз билан суҳбатда. —Ҳақиқий чўпон бўлиш кишидан катта матонат, ҳушёрлик ва тадбиркорликни талаб этишини ўз тажрибаларимдан жуда яхши биламан. Айниқса, қўзилатиш мавсумида ором билмаймиз. Махсус хоналарнинг санитария ҳолати, совлиқларнинг ем-хашак, сув билан таъминланиши ҳар дақиқа назоратимизда бўлади. Бу ўринда зооветеринария қоидаларига тўла амал қилишимиз ўз самарасини бермоқда. Дастлабки якунга кўра ҳар юз бош совлиқдан 110 бош ўрнига 120 бошдан қўзи олишга эришдик.

Шу кунларда хўжаликнинг Ғофир Исмоилов, Миржон Йўлдошевлар бошлиқ отарларида ҳам қўзилатиш мавсуми муваффақиятли якунланмоқда.

«КУМУШ ТОЛА» МЎЛ БЎЛАДИ

✦ ОХУНБОБОЕВ номли колхозда пахтачилик билан бир қаторда пиллачилик ҳам йил сайин ривожланиб бормоқда. Айниқса, ўн биринчи беш йилликнинг марказий йили хўжалик пиллакорлари учун қувончли ютуқларга бой бўлди. Ҳар қути қурт уруғидан 89 килограммдан ҳосил олиниб, давлатга 15 тоннадан зиёд пилла топширилди. Ипак қуртини юқори агротехника қоидалари асосида парваришлаган Ҳуринисо Бойзоқова, Фазилат Кенжабоева ва Бахтиёр Маллабоев сингари илғорлар мусобақада пешқадамлар сафидан ўрин олишди.

Хўжалик меҳнаткашлари бу йил ҳам мўл «кумуш тола» етиштириш учун мавжуд резервлардан унумли фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар. Шу мақсадда, энг аввало, мустаҳкам озуқа базасини вужудга келтиришга катта аҳамият беришяпти. Кузда тут плантацияси оралиғи сифатли шудгор қилиниб, маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантирилди.

Айни пайтда пилла қурти боқувчи хонадонларга зарур миқдорда термометр, психометр, кўмир, сўкичак материаллари ва бошқа инвентарлар тарқатилди.

Илғор тажриба ютуқлар омили бўлиши равшан. Бу йил хўжалик пиллакорлари 180 қути ипак қуртини парваришлаб давлатга ҳар қачонгидан мўл ва сифатли хом ашё етказиб беришга аҳд қилишган. Ҳозир хўжаликда амалга оширилаётган ишлар ана шу мақсадга яраша бўлмоқда.

С. ҚУРБОНҚУЛОВ.

МИННАТДОРЧИЛИК САТРЛАРИ

(ХАТЛАРГА ОБЗОР)

Орамизда шундай кишилар борки уларнинг меҳнатини тонналарда, процентларда ифодалаб бўлмайди. Ана шундай касб эгаларидан бири шифокорлардир.

— Мен 17-шаҳар касалхонаси кўз касалликлари бўлимининг врачлари Р. Набиева, Г. Қосимхўжаевалардан жуда миннатдорман, — деб ёзади республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи **Ж. Исмоилов**, — беморлар уларни фақат ўз вақтида кўрсатилаётган муолажалари учун эмас, меҳрибонликлари, ширинсуханликлари учун ҳам қадрлайдилар.

Бўка район маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг ишчиси **Н. Сайдовутов** ҳам редакцияга йўллаган хатида нажоткорлардан мамнун эканлигини билдиради.

— Мени район марказий касалхонасига келтиришганида беҳуш эдим. Кўзимни очсам тепамда оқ халатли кишилар туришипти, уларнинг безовта кўзларида, хориган чеҳраларида соғлиғим учун кўрсатилган ғамхўрлик белгиларини сездим, — дея ҳикоя қилади у. — Ҳозир юрак касаллигидан фориғ бўлиб кетдим. Бунинг учун Мустоб Тўхтабоев, Анвар Раҳматуллаевларга ташаккуримни билдириб қўйсангиз.

Худди шундай илиқ сўзларни Калинин районида истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши ветерани **М. Зуфаров** мактубида ҳам ўқиймиз. — Дардга чалинган кишининг дили нозик бўлиб қолар экан, — у бир оғиз яхши сўз билан руҳланиши, ё ёмон сўз билан озор топиши мумкин, — дейди отахон. Тошкент гўшт саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси медицина санитария бўлинмаси врачи Турдиали Имомов сўзларидан фақат баҳра оласан киши. У одамларда яшашга умид уйғота олади, хушмуомалалиги билан умрга умр қўшади.

Тошкент районидан хат йўллаган **Т. Дўсонов**, Тошкент шаҳридан **А. Халилов**, Янгийўл районидан **Х. Темиров**, Чиноз районидан **А. Абдураҳмонов** хатларида ҳам шифокорларнинг шарафли меҳнати қайд этилган.

* * *

Редакция почтасида ўз ғайрати, интилиши, ташкилотчилиги билан одамларда китобга ҳавас уйғотаётган зиёкорлар меҳнатини мадҳ этувчи хатлар ҳам анчагина. Хусусан, **А. Толипов** Собир Раҳимов районида яқинда фойдаланишга топширилган Ҳамза номидаги кутубхона ишлари тўғрисида ёзиб юборган. Бу ерда китобхонлар билан баҳс давралари, «Китоб, китобхон ва автор» мавзуидаги учрашувлар ўтиб турибди.

Пойтахтимиздаги Максим Горький номли кутубхона даврбоп кўргазмалар, стендлар ташкил этишда активлик кўрсатмоқда. Бу маърифатхона Ленин ва Ҳамза райони китобсеварларига намунали хизмат қилмоқда. Яқинда кутубхонада М. Назарянц бошчилигида «Китоб ҳамманинг ҳамроҳи бўлсин» стенди ташкил этилди. Бундай ташкилий тадбирлар кутубхонага кўплаб кишиларни жалб этиш имконини бераётир. Бизга бу ҳақда жамоатчи мухбирларимиз **М. Аҳмедов, Н. Қўчқоров** ўртоқлар ёзиб юборишган.

Редакцияга келаётган кўпгина хат-хабарларда мактаб ўқитувчиларининг фаолияти, ёш авлодни тарбиялаш бўйича амалга ошираётган шарафли ишлар ҳақида ҳикоя қилинади.

— Кекса педагог Афзал Турсунов Энгельс номли 5-ўрта мактабда қирқ беш йилдан бери талабаларга билим бериб келмоқда, — деб ёзади Калинин районидан **И. Қосимов**, — бу вақт мобайнида у ўқитувчи, илмий бўлим мудири, директор сифатида катта ҳурмат қозонди. Мактаб коллективи камтарин, меҳрибон ўқитувчини, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси сифатида ҳам эъзозлайди. Унинг ҳаёт йўли, педагогик фаолияти ёшлар учун чинакам ибратдир.

Чиноз районидан **А. Каримов**, Тошкент районидан **С. Муҳамедовлар** юборган хатларда ҳам ўқитувчиларнинг ёшларга билим беришдаги маҳоратлари, болаларда меҳнат кўникмаларини ҳосил қилишдаги интилишлари ҳақида баён қилинган.

Кўнгилли халқ дружиначилари ҳаётидан

МУСТАҲКАМ ТАЯНЧ

ҲАМЗА райони кўнгилли халқ дружиначилари ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, жамоат тартибини сақлашда актив иштирок этишяпти. Жамоатчи мухбиримиз Н. Тожибоев район ички ишлар бўлимининг бошлиғи, милиция подполковниги А. А. Расуловга халқ дружиначилари фаолияти юзасидан бир неча савол билан мурожаат қилди. Қуйида шу суҳбатни эътиборингизга ҳавола этамиз.

— Абдушукур Абдуқодирович, Ҳамза райони пойтахтдаги йирик саноат марказларидан бири ҳисобланади. Аҳоли ҳам анча зич жойлашган. Бундай шароитда меҳнат коллективларининг, халқ кўнгиллиларининг кўмагига таянмай туриб, тартиб ва осойишталикни сақлаш анча мураккаб, албатта. Район ички ишлар бўлими бу масалани қандай ҳал этяпти?

— Ҳақиқатан ҳам районимизда Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ташсельмаш», заводи, ёғ-мой комбинати, санитария-техника ускуналари заводи, пахтачилик бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси, бир қанча уйсозлик ва темир-бетон буюмлари заводлари, «Ташэлектромаш» корхонаси, Тошкент Давлат медицина институти ва бошқа бир қанча корхона ҳамда ўқув юртлари жойлашган. Бу корхоналарнинг маъмурияти, партия ва комсомол ташкилотлари районимиз территориясида жамоат тартибини сақлаш, қонунга хилоф ҳатти-ҳаракатларнинг олдини олишда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Уларда ташкил этилган кўнгилли халқ дружиналари ва активлар милиция ходимлари билан ҳамкорликда жамоат тартибини сақлаш ва тартиббузарларга қарши курашда фаол қатнашмоқдалар.

Кейинги йилларда кўнгилли халқ дружиначилари билан милиция органлари ўртасидаги алоқа янада мустаҳкамланди. Меҳнаткашлар кўнгилли ҳордиқ чиқарадиган маданият уйлари ва кинотеатрларда, хиёбон ва кўчаларда, одамлар кўплаб тўпланадиган жойларда, ёшлар ётоқхоналарида тартиб ўрнатиш, социалистик мулкни талон-тарож қилувчиларга қарши курашда улар бизнинг энг яқин ёрдамчимиз ва таянчимиз бўлиб қолишган.

— Район ички ишлар бўлимига кўмаклашишда алоҳида жонбозлик кўрсатаётган халқ кўнгиллилари ва меҳнат коллективлари ҳақида гапириб берсангиз.

— Тартибни сақлашда ўз ихтиёри билан қатнашаётган, ижтимоий бурчини бажаришда жасорат ва матонат кўрсатаётган кўнгилли дружиначилар ҳар бир корхона, ташкилот ва муассасада бор. Масалан, Тошкент тажриба-механика заводи ишчиси, аълочи дружиначи Ҳайитбой Халилов Индустриал педагогика техникумида содир бўлган жиноятнинг айбдори А. Ортиқовни қўлга олишда бевосита қатнашди.

Кейинги пайтларда гражданларнинг уйларида пул ва бошқа қимматбаҳо буюмларни ўғирлаш ҳоллари учраяпти. Шундай жиноятлардан бири Лисунов кўчасидаги 112-уйда содир бўлди. «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг технологи, дружиначи Рашид Тошпўлатовнинг ҳушёрлиги туфайли бу жиноят ҳам фош этилди ва жиноятчи қўлга олинди.

Жиноий иш билан шуғулланаётган шахсларни аниқлашда авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, 1-уйсозлик комбинати ва бошқа корхоналар ходимларидан тузилган ихтисослаштирилган дружиначиларнинг ёрдами ҳам катта бўляпти. Улар социалистик мулкни талон-тарож қилувчиларга қарши курашда, чайқовчиларни, порахўрларни фош қилишда жонбозлик кўрсатишяпти. Масалан, «Тошкентвино» комбинати қошидаги сартарошхонада ишлаган М. Зубарева билан В. Черкашиналар савдогарчилик билан шуғулланишган. Бу чайқовчи аёлларнинг уйлари тинтув қилинганда 8,5 минг сўмликдан кўпроқ тилла буюмлар ва 2300 сўмликдан зиёд саноат моллари топилди.

— Жамоат жойларида безорилик ҳаракатларининг олдини олишда меҳнат коллективлари вакилларининг кўмаги, айниқса зарур бўлади. Шундай эмасми?

— Тўғри, районимиз территорияси йилдан-йилга ободонлашиб боряпти. Авиасозлар маданият ва техника саройи меҳнаткашларнинг севимли жойига айланиб қолган. Лекин маданий дам олинадиган бундай жойларда айрим безорилар ҳам учраб қолади. Дружиначиларимиз бундай тартиббузарларга қарши дадил кураш олиб боряптилар. Бунда авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиларининг хизматлари диққатга сазовордир.

Милиция ходимлари билан кўнгилли халқ дружиначиларининг мустаҳкам алоқалари ва ўзаро ҳамкорликда ишлаётганлиги яхши натижалар бермоқда. Собиқ дружиначилар, Совет Армияси сафидан қайтган йигитлар, ишчилар синфининг вакиллари, комсомол-ёшлар милиция органида ишлаш истаги билан келмоқдалар.

— Абдушукур Абдуқодирович, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг партия, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ҳақидаги қарорида меҳнат коллективлари ўртасида тушунтириш ишлари олиб бориш кенгашлари ва тартибни сақлаш жамоат пунктлари ишини яхшилашга алоҳида эътибор берилган. Бу соҳада қандай амалий тадбирлар кўриляпти?

— Ҳозирги вақтда Ҳамза районида тартиб сақлаш бўйича 14 та жамоат пункти ва 65 та профилактика Совети ишлаб турибди. Жамоатчилик пунктларига 3,5 мингга яқин вакил, шу жумладан 70 нафар халқ депутати, 7400 нафар кўнгилли халқ дружиначиси бирлашган. Аҳоли яшайдиган жойларда мунтазам равишда лекция ва суҳбатлар ўтказиб турилибди, тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Меҳнат коллективлари профилактикаси Советларининг ишлари ҳам янги поғонага кўтарилди. Уларнинг тавсияси билан 1983 йилда 510 та иш кўриб чиқилди. Бу ишларнинг натижалари кенг жамоатчиликка маълум қилинди.

Кўнгилли халқ дружинасини ёшларнинг гражданлик бурчини юксак даражада англаш ва уларни матонат руҳида тарбиялаш мактаби, дейиш мумкин. Бу мактаб меҳнатга ва ўқишга онгли муносабатда бўлиш, доимо фаол ҳаётий позицияда туриш, қонун ва ҳуқуқ нормаларига ҳурмат билан қараш кўникмаларини ҳосил қилади.

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР КАФЕДРАЛАРИДА

Студентларнинг илмий ишлари

Кафедрамиз ўқитувчилари студентларни илмий-тадқиқот ишларига кўпроқ жалб қилишга катта эътибор беришяпти. Ҳар ўқув йили бошида юқори курс группалари учун тўгараклар ташкил этилиб, уларнинг иши қатъий план асосида олиб борилаётир. Уларга фалсафа ва тарих фанлари кандидатлари, доцентлар Ю. Каплун, И. Тожиев, С. Каримов, А. Зимин, А. Раҳимов, Э. Сайдалиев, М. Аҳмедов сингари етук олимлар раҳбарлик қилишмоқда.

Студентлар ўз илмий докладларини марксизм-ленинизм классиклари таълимоти билан боғлашга ҳаракат қилмоқдалар. Илмий коммунизм назарияси, халқаро студентлар ва ёшлар ҳаракати проблемалари, шунингдек КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди, марксизм-ленинизм классиклари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ К. У. Черненконинг партиямиз Марказий Комитети Пленумларидаги нутқидан келиб чиқадиган қоида ва хулосалар, умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишларига бағишланган рефератлар тайёрланмоқда. Шунингдек илмий докладларда студент-ёшларнинг ватанпарварлик, дунёда тинчлик, халқлар ўртасида дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш борасидаги мустақил фикрлари, назарий хулосалари ўз ифодасини топмоқда.

Ўтган йиллар давомида ижтимоий фанлар, ВЛКСМ тарихи, халқаро ёшлар ҳаракати бўйича студентлар илмий ишлари Бутуниттифоқ конкурсида катта ютуқларга сазовор бўлди. Конкурснинг 1-турида 2135 студент ёки институт битирувчиларининг деярли барчаси қатнашди. Москва шаҳрида бўлиб ўтган якунловчи турга тақдим этилган беш назарий тадқиқотдан тўрттаси ғолиб деб топилди ва унинг авторлари ВЛКСМ Марказий Комитетининг дипломлари ва Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди.

Ҳозирги пайтда X конкурсни ўтказишга ҳам жиддий эътибор берилаётир. Бу конкурснинг республика турида кафедра ўқитувчилари раҳбарлигида 10 нафар студентнинг илмий-тадқиқот ишлари яхши деб топилди. Улардан 3 нафари Москва шаҳрида ўтказиладиган якунловчи Бутуниттифоқ турига тавсия қилинди.

Студентлар илмий-тадқиқот ишлари бўлажак мутахассис ёшларни сиёсий ғоявий, ахлоқий жиҳатдан чиниқтиришда, уларнинг ҳаётда актив позицияни эгаллашларида катта аҳамият касб этади.

Т. СУЛТОНОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти илмий коммунизм кафедраси ўқитувчиси, СССР Журналистлар союзи аъзоси.

ТЕХНИКЛАР УЙИДА МАШҒУЛОТ

Куни кеча Тошкент шаҳар техниклар уйида «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг қаттиқ қотишмалар, ўта қаттиқ материаллар ва қирқувчи кошинларнинг пластинкаларини механик тарзда маҳкамлаш орқали фрезларнинг замонавий конструкцияларини яратиш ва жорий этиш тажрибаси секциясида илғор тажрибалар мактабининг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди.

Машғулотни бош конструктор П. Ждановский кириш сўзи билан очди.

Шундан сўнг А. Павлов ва П. Лябахлар тракторсозлик ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналарида механик мустаҳкамлагичлар ўрнатилган тишли фрезаларни жорий этиш бўйича «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг тажрибаси ҳамда автоматик линияларда ва дастгоҳларда мамлакатимизда ишлаб чиқарилган фрезалар конструкцияларининг хусусиятлари мавзуларида доклад қилдилар.

Тингловчилар библиографик обзор билан ҳам танишдилар, илмий-техник фильмлар кўрдилар. Адабий кўргазмалар намойишдан сўнг лаборатория ва бўлимларда амалий машғулотлар бўлди.

Йиғилиш сўнггида қатнашчилар ўзаро фикр алмашдилар.

М. ШАРИПОВА.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«СУРЪАТ ГРАФИКДАН ОРҚАДА ҚОЛМОҚДА»

Газетанинг шу йил 5 апрель сонида «Суръат графикдан орқада қолмоқда» сарлавҳали рейд материали босилиб, унда 1-Тошкент паррандачилик фабрикаси қурилишида содир бўлаётган камчиликлар танқид қилинган эди. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиш министрлиги ишлаб чиқариш-кўрсатма бериш бошқармаси бошлиғи, министрлик коллегияси аъзоси М. С. Бердичевский имзоси билан жавоб хати олинди. Унда бундай дейилади: «Тошкент ҳақиқати» газетасининг шу йил 5 апрель сонида 1-Тошкент паррандачилик фабрикаси қурилишининг бориши тўғрисида эълон қилинган мақолада ишга туширилади-ган бу муҳим объектга транспорт хизмати кўрсатишдаги нуқсонлар тўғри танқид қилинган.

Бошқа масалалар қатори бу масала ҳам министрлик коллегиясининг шу йилнинг апрелида 21-механизациялашган кўчма колонна ва 1-«Узсельавтотрест» раҳбарлари иштирокида ўтган мажлисида атрофлича муҳокама қилинди. Унда автотрест раҳбарлари муҳим объект қурилиши учун етарли транспорт воситалари етказиб бермаётганликлари учун қаттиқ танқид қилиндилар. Улар зиммасига аҳволни бир ҳафта ичида яхшилаш вазифаси юклатилди.

Айни вақтда министрлик коллегияси бу объект қурилишида вахта усулини қўллашни тезлаштириш тадбирларини белгилади. Дастлаб ишчиларнинг камида учдан бир қисми меҳнатни ташкил этишнинг шу прогрессив усули асосида ишлашга ўтказилади. Бу тадбир, шубҳасиз, қурилиш суръатини тезлаштириш ва унумдорликни анча оширишга олиб келади.

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

БМТдаги учрашув

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгашининг президенти Ромеш Чандра бу ерда БМТ Бош секретари Х. Перес Де Куэльяр билан учрашган пайтида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва тинчликни сақлаш борасидаги куч-ғайратларини тараққийпарвар жаҳон жамоатчилиги батамом қўллаб-қувватлаётганлигини изҳор этди.

Ромеш Чандра Жаҳон Тинчлик Кенгашининг БМТ эълон этган умумжаҳон қуролсизланиш кампанияси доирасидаги фаолияти тўғрисида, кенгашнинг Европа хавфсизлиги ва халқаро кўламдаги хавфсизлик учун курашда актив қатнашаётганлиги ҳақида муфассал гапириб берди.

Х. Перес Де Куэльяр тинчлик тарафдорлари ҳаракати раҳбар органининг фаолиятига юксак баҳо берди ва ядро ҳалокатининг олдини олишда, тинчликни мустаҳкамлашда халқаро жамоатчилик кенг доиралари муҳим роль ўйнаши кераклигини таъкидлади.

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА ЯКУНЛАРИ

● ХАНОЙ. Бу ерда бўлиб ўтган республика конференциясида 1982—1983 йиллардаги социалистик мусобақа якунлари чиқарилди. Жанубдаги Куангнам-Дананг вилояти ғолиб деб топилди. Вилоятнинг қишлоқ меҳнаткашлари бу муваффақиятга асосий ҳисса қўшдилар. Бутун республикага машҳур Дайфьюк кооперативи айни мана шу Куангнам-Дананг вилоятида жойлашган. Кооператив деҳқонлари бир неча йилдан буён ҳар гектар майдондан 200 центнердан ошириб шоли йиғиштириб олиб, рекорд ҳосилга эришмоқдалар. Мусобақа якунларига кўра Куангнинь, Дарлак ва бошқа бир қанча вилоятлар ҳам тақдирланди. Бу вилоятларнинг ҳаммаси шу беш йиллик уч йили давлат план топшириқларини бажаришда энг юқори натижаларга эришдилар.

Конференцияда сўзга чиққан ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари То Хиу миллион-миллион меҳнаткашлар қатнашаётган мусобақа давлат планларини бажариш ва ошириб бажаришнинг энг муҳим омилларидан бири бўлиб, Вьетнамда муваффақиятли равишда социализм қуриш, мамлакатнинг мудофаа потенциалини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деди. У Совет-Вьетнам иқтисодий ҳамкорлиги объектларида интернационал мусобақани кенг авж олдириш, СССР, бошқа қардош социализм мамлакатларида мусобақани ташкил этишнинг қимматли тажрибасини актив ёйиш муҳим эканлигини уқтириб ўтди.

(ТАСС. 7 май).

ЧИҚИНДИСИЗ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

● БУДАПЕШТ. Венгриянинг «Темафорг» бирлашмаси мутахассислари ишлаб чиқариш чиқиндисиз бўлиши мумкинлигини исботладилар.

Мохач ва Кунсентмиклош шаҳарларида тўқимачилик саноати чиқиндиларини қайта ишлайдиган иккита завод ишга туширилди. Маълумки, илгари тўқимачилик саноатининг чиқиндилари доимо чиқариб ташланар эди. Корхоналар Мохач шаҳридаги заводдан илгари қайта ишлаш мумкин бўлмаган ёки мақсадга мувофиқ эмас, деб ҳисобланган хом ашёдан ҳар йили қўшимча равишда 3 минг тоннадан ортиқ буюм оладилар. Кунсентмиклошдаги заводни реконструкциялаш корхонанинг саноат чиқиндиларини қайта ишлаш қувватини деярли тўрт баравар оширди. Бу ерда тўқимачилик саноати чиқиндиларидан халқ хўжалигининг ғоят турли тармоқларида фойдаланиладиган ярим тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши айниқса муҳимдир.

Ҳозирги вақтда Венгрияда саноат чиқиндиларидан оқилона фойдаланишга оид ҳукумат программаси тўла амалга оширилмоқда.

(ТАСС).

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Бояна Стоянова жаҳон спорт гимнастикаси пешқадамларидан биридир. У жаҳон ва қитъа биринчиликларида юқори ўринларни эгаллаб келяпти. Ҳозирги пайтда гимнастикачи ёзги олимпиада ўйинларига тайёргарлик кўрмоқда.

Суратда: софиялик ўн беш ёшли гимнастикачи Бояна Стоянова.

* * *

Витоша тоғида янги осма йўл қурилишида бу соҳадаги энг янги техникавий ютуқлардан фойдаланилди. Осма йўлнинг узунлиги 6 километр бўлиб, бир соатда у орқали 1500 кишини тоққа чиқариш мумкин.

Суратда: янги осма йўл

И. Димова фотолари.
София пресс агентлиги.

ЯНГИ СУВ ЙЎЛИ

● БЕРЛИН. ГДРнинг жанубидаги йирик округ маркази бўлган Дрезденни республиканинг Болтиқ денгизи соҳилидаги портлари билан мунтазам дарё йўли боғлаб турибди. Бу ерга кемалар Эльбадаги шаҳардан мамлакатнинг асосий сув йўли орқали шимолга, сўнгра каналларнинг мураккаб системаси — бошқа дарёлар орқали қатнаб турибди. Гарчи янги сув йўли Дрезденда ГДРнинг асосий денгиз дарвозаси Росток шаҳригача бўлган темир йўл маршрути масофасидан қарийб 300 километр олис бўлса-да, ҳисоб-китоблар сув йўлидан фойдаланиш юк ташишда ёқилғи, энергия ва бошқа моддий ҳаражатларни сезиларли даражада иқтисод қилиш имконини беришини тасдиқлади.

Шу беш йилликда республикада дарё орқали юк ташиш анча ўсади. 1983 йилнинг ўзидагина мамлакатнинг ички ҳавзалари орқали салкам 19 миллион тонна — ўтган йилдагига нисбатан бир миллион кўп юк ташилди.

(ТАСС).

ПРЕЗИДЕНТ РЕЙГАННИНГ ҚУРУҚ ГАПЛАРИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Рейган бу гал Европада ишончни, хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирлари ва қуролсизланишга бағишланган Стокгольм конференциясининг иккинчи даврасн бошланиши муносабати билан яна қуруқ гаплардан иборат баёнот берди. Ана шу баёнотдан кўриниб турибдики, АҚШ маъмурияти ҳамон Стокгольмдаги учрашувга ижобий ёндашишни истамаяпти, халқаро кескинликни юмшатиш ва ҳарбий хавф-хатарни чеклаш йўлидаги ҳаракатларга тўсқинлик қилмоқда.

Рейган Америка сайловчиларини чалғитишга уриниб, ўзини «сулҳпарвар» қилиб кўрсатиб «Ғарб тақдим этган конкрет таклифлар юзасидан жиддий музокаралар бошлашга» даъват этди. Ҳолбуки, у эслатиб ўтган ва Стокгольмда киритилган таклифлар Европада ишонч ва хавфсизликнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишга қаратилмай, балки Америка махсус хизмат маҳкамаларининг манфаатларини кўзлаб, социалистик давлатлар қуролли кучларининг структураси ва фаолиятини билиб олишга уринишдан иборат эканлиги маълум.

Рейган АҚШнинг бошқа сохта ташаббусларини, шу жумладан химиявий қурол тўғрисидаги шартноманинг Женевада киритилган лойиҳасини ҳам мақтаб гапирди. Ана шу шартнома лойиҳаси Пентагоннинг одамларни қиришга мўлжалланган ваҳшиёна воситани ишлаб чиқариш, янгилаш ва тўплаш суръатларини кучайтириш сиёсатини ниқоблашга мўлжалланган. Американинг контроллик қилиш баҳонаси остидаги лойиҳаси АҚШнинг разведка ишларини ошкора олиб боришига қаратилган: аввало шунинг учун ҳам бу лойиҳа капиталистик давлатлардаги хусусий химия корхоналари контроллик қилинмаслигини кўзда тутади ва айни вақтда социалистик мамлакатларнинг бутун химия саноати контроллик қилиниб инспекция этилишини талаб қилади.

Вашингтон Ғарбий Европада Американинг Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга мўлжал олдирилган янги ракеталарини жойлаштиришга киришиб, ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш жараёнини қасддан барбод этди, Европада ҳам стратегик, ҳам ядро қуролларига доир музокараларни чиппакка чиқарди. Шундай бўлишига қарамай, Америка президенти «ядро қуролларини қисқартириш ишида муваффақиятга эришишга «тайёрман» деб риёкорлик билан ишонтирмоқчи бўлади. Совет Иттифоқи бир неча марта таъкидлаб ўтганидек, АҚШ ўзи вужудга келтирган тўсиқларни бартараф этиб Америка ракеталари жойлаштирилмасдан олдин мавжуд бўлган аввалги ҳолатга қайтган тақдирдагина музокараларни яна бошлаш имконияти очилиши мумкин.

Рейганнинг «жиддий музокаралар олиб бориш истагидаман», деб «ишонтириб» айтаётган гаплари у космосни ҳарбийлаштириш йўлини белгилаётган бир пайтда айниқса беҳуда бўлиб кўринмоқда. Космосни ҳарбийлаштириш йўли эса ядро қуролларини чеклашнинг бутун жараёнини барбод этишни билдиради.

Президент Ғарбнинг Марказий Европада қуролли кучлар ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисида Венадаги музокараларда киритган кейинги таклифларини қисқача эслатиб ўтди. Ана шу таклифлар бу музокараларни аллақачон боши берк кўчага олиб кирган аввалги позициянинг янгича кўринишидир, холос.

Рейган СССРнинг ҳамда Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа социалистик мамлакатларнинг кенг кўламдаги ташаббусларини мутлақо тилга олмади. Стокгольм конференциясида қатнашаётган ва ядро қуролига эга бўлган барча давлатларнинг ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик мажбуриятини қабул қилиши ҳақидаги таклиф ҳамда ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинчлик муносабатларини сақлаб туриш тўғрисида шартнома тузиш таклифи ана шу ташаббуслар жумласидандир.

ҒАЛАБА КУНИ ОЛДИДАН

ХАТ ҲАҚИДА БАЛЛАДА

ЖУДА КЎП СОБИҚ ЖАНГЧИЛАРНИНГ ЕЗУВ ҒАЛАДОНЛАРИДА НОТАНИШ ҚИЗЛАРДАН ОЛИНГАН ХАТЛАР ҲАМОН КЎЗ ҚОРАЧЎҒИДАЙ САҚЛАНАДИ

Музаффарлик туғин бошда порлатган Ватан,
Ўша жангу—жадаллардан қирқ йил нарида
Ҳур қизларинг жамолини кўрдим дафъатан
Хаёлотнинг сўниш билмас шуълаларида.
Барчинвори қизларингга қалам тутдинг: — «Ёз,
Токи сўзлар ғанимларнинг қаддини эгсин.
Мушфиқ қалбнинг саломлари этароқ парвоз
Ҳеч кимсадан хат олмаган жангчига тегсин!».
Яна чорлаб—яшнаётир наврўзий хилқат,
У кунларга қайтмоқ оғир бу байрамий дам.
Бу кун ёшинг Ўзбекистон ёшида, бир вақт
Жангтоҳларга тумор хатлар юборган санам.
Тилларингда энг муқаддас калима бўлиб
Меҳр сўзи таронага айланган бутун.
Куйлагансан оташнафас Ҳалима бўлиб
Ҳеч кимсадан хат олмаган ул жангчи учун.
Дон эладинг, кўзга йиғиб меҳринг нурини
Қора чироқ ёғдусида хат битдинг, гўзал.
Ўзимнинг деб кўзга суртдинг эл сурурини
Ғалабанинг олтин бонги чалинган маҳал.
Қисмат, ногоҳ балоларнинг юзини ўгир,
Дея чиқдинг йўл бошига ўша майда сан:
«Кўрай девдим, дийдорингга тўяй девдим бир,
Ҳеч кимсадан хат олмаган аскар, қайдасан?»
Қанча сувлар оқиб ўтди ёруғ оламда,
Сен бу чоғда одимлайсан мармар йўл бўйлаб.
Сарҳадларда мактуб кутган ўғлонинг ҳамда
Ҳеч кимсадан хат олмаган жангчини ўйлаб.
Ҳали кўпдир ёзилмаган қарз қасидалар,
Бу мавзулар йироқ мендан, бироқ жонажон.
Тўкмаса гар сўнг ёшини азиз дийдалар,
Мен қаламни нетиб олдим қўлга, онажон!
Олти ёшли бола эдим қўлда хати йўқ,
Энди учинг, байтларим ҳей, қушлар сингари,
Учинг гўё яхшиларни четлаб ўтган ўқ
Ҳеч кимсадан хат олмаган одамлар сари!

Анвар ИСРОИЛОВ.

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ Тошкент-84

ТАНИШИНГ:

ФЕСТИВАЛЬ ФИЛЬМЛАРИ

ОСИЁ, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII халқаро Тошкент кинофестивали байроғининг кўтарилишига саноқли кунлар қолди. Қардош республикалар ва чет эллардан ҳозир фестивалга кўплаб фильмлар келмоқда. Қуйида Грузия ва Арманистон республикалари киностудиялари анжуманга йўллаган бадиий фильмлар билан таништирамиз.

...Ёш, изланувчан ёзувчи Важа қайноқ ҳаёт оғушида бўлишга ҳаракат қилади. Шу сабабдан у ўзи билган ва яқиндан таниган кишиларнинг кўпчилигини асарлари саҳифаларига кўчиради. Масалан, фермада онасига ёрдам бериб юрган жажжи Натэла билан танишув ҳикояларидан биридаги қўпол ва таджанг, отасидан озор чеккан қизча образининг яратилишига туртки беради.

Алавердоб — ҳосил байрами ҳисобланади. Лекин баъзи бекорчилар бу байрамни ичиш ва кўнгилхушлик деб тушунишади. Бундан ғазабланган ёзувчи уларни мана шу ботқоқдан тортиб чиқармоқчи бўлади. Унинг оқ ёлли от минган қаҳрамони одамларни эзгуликка, ўз қадрини билишга ундайди. Ниҳоят, ёш қаламкаш — ошиқ. Унинг муҳаббати азобли ва жавобсиз. Лекин бу севги олис шимолдан денгиз бўйида дам олишга келган бир оила ҳақида ҳикоя ёзишга сабаб бўлади... Хуллас, Важа қаерда бўлмасин, болалик изларини топишга, ўзи билган одамларни эслашга интилади.

Грузия кино санъаткорларининг **«Баҳор ўтаверади»** деб номланган мазкур бадиий лентаси грузин халқининг севимли адиби Гурам Рчеулишвили асарлари асосида яратилган. Одамлар яшаб ўтаверади, лекин санъат барҳаётдир. 26 йилгина умр кўрган Гурам Рчеулишвили ижоди ҳам халқ қалбида мангу яшайди.

Сценарийчи ва режиссёр Нодар Манагадзе ёзувчи ҳаётидан баъзи саҳифаларни экранга кўчирар экан, экран имкониятлари ёрдамида унинг ички оламини ёритишга ҳаракат қилган. Бош қаҳрамон образини артист Эрекле Кухианидзе ижро этган.

Арман кино санъаткорлари яратган **«Гикор»** фильми эса қишлоқда ўсиб-улғайган бир ўспириннинг аччиқ қисмати ҳақидаги қайғули қиссадир. Куч-қувватдан қолган деҳқон Амбонинг катта оилани боқишга қурби етмай қолади. У ўғли Гикорни шаҳарга ишга юборишга аҳд қилади. Одамлар оқими, сершовқин кўчалар, ранг-баранг бозор расталари бир зумда Гикорни ўз бағрига олади. Болани катта бўлмаган бир дўкон эгасига топширадилар. Шу дақиқадан бошлаб унинг хаёли тоғлар орасида қолган олис қишлоғида, дўстларида, синглисида, Цагик лақабли сигирида бўлиб қолади.

Шаҳар ҳаёти Гикорга кулиб боқмайди. Зиқна дўкондор даргоҳида у тинимсиз меҳнат, хўрлик ва очликдан бошқа ҳеч нимани кўрмайди. Гикорнинг бевақт ўлими ҳақида хабар топган ота шаҳарга олиб борадиган йўлда бир вақтлар ўғли билан сув ичганларини эслайди...

СССР халқ артисти, кинорежиссёр Генрих Малян ушбу фильм сценарий муаллифи ва бадиий раҳбаридир. Бир қанча картиналарга операторлик қилган Сергей Исраелян учун «Гикор» фильми биринчи режиссёрлик иши бўлди. Фильмдаги бош ролларни Арманистон ССР халқ артистлари Сос Саркисян ва Армен Жигарханян, шунингдек, Дсеха қишлоғи ўрта мактаб ўқувчиси Альберт Гулинян ижро этганлар.

Ж. АСАДОВА.

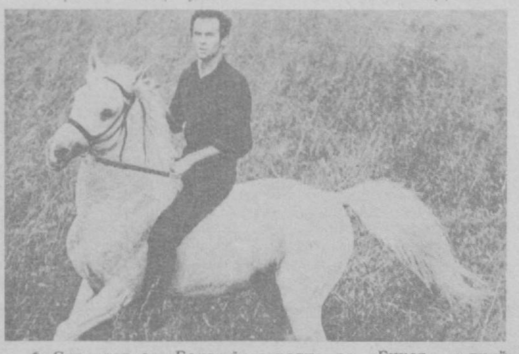

● Суратларда: «Баҳор ўтаверади» ва «Гикор» бадиий фильмларидан кадрлар.

ВЕРА ХОЛАНИНГ ЎҒЛИ

Раҳмон ёшлигидаёқ етим қолди. Уни Вера Цимбаль деган рус аёли ўғил қилиб олди. Урушга кетаётганида Вера хола овози титраб:

— Қаерда бўлсанг ҳам, сени кутаётган ёлғиз онанг борлигини унутма,— дея кузатиб қолди.

Раҳмон Худойберганов уруш йилларида биринчи ва иккинчи Украина фронтларида разведкачилар сафида жанг қилди.

Львов шаҳри ғарбидаги аҳоли пунктларидан бирини озод қилиш учун жангга тайёргарлик борарди. Катта сержант Р. Худойберганов душман позициясини аниқлаш учун тўрт жангчи билан разведкага жўнади.

Улар тонг қоронғусида сайҳонликни айланиб ўтиб, буғдойзорга чиқиб қолишди. Раҳмоннинг юраги орзиқиб кетди. Кетмонни соғинган бармоқлари билан буғдой бошоқларини сийпади. Қани энди тинчлик даври бўлса-ю, ўроқни олиб, терлаб, бир хумордан чиқса...

Ўқ овози унинг хаёлини бўлди. Разведкачилар дарҳол ўзларини буғдойзорга уришди. Раҳмон эмаклаб, 10 метрча нарироққа бориб, дурбинда атрофни кузатди. Олисда, дарахт айрисига бемалол жойлашиб олган душман снайперига кўзи тушди. Уни мўлжаллаб милтиқ тепкисини босди. Фашист ерга йиқилди. Лекин шу пайт Раҳмон ўзига қадалиб турган душман пулемётининг совуқ дуласини, пайҳон қилинган буғдойзордаги окопларни кўриб қолиб дарҳол ўзини панага олди.

Бироздан сўнг окоп тепасида немис солдати пайдо бўлиб, жангчиларимизга таслим бўлишни буюрди. Жавоб ўрнига кетма-кет ўқ узилди. Душман пулемёти ҳам ишга тушди. Раҳмон фашистлар чап томондан ўрай бошлаганини сезиб, шартли ракета билан сигнал берди.

Ёрдам кучлари етиб келганда Раҳмон ака ўнг қўлидан қаттиқ яраланиб, ҳушсиз ётар, уч нафар жангчи эса мардларча ҳалок бўлган эди.

Фашистлар оғир талофатлар бериб, чекинишга мажбур бўлишди.

Навбатдаги жанглардан бирида Раҳмон ака қаттиқ снаряд зарбидан мувозанатни йўқотди. Уни бир суткадан кейин ярим белигача кўмилиб ётган ҳолда топиб, госпиталга жўнатдилар.

Р. Худойберганов Свердловск госпиталида қарийб икки йилча ётди. 1946 йилда эса уни Тошкентга жўнатишди. Раҳмон ака бу ерда ҳам бир йил даволанди. У госпиталда бахтини — бир умрлик дўстини топди. Тўғрироғи, ҳамшира қиз Назокат унинг азиз кишисига айланиб қолди.

Госпиталдан чиққач, Назокат билан турмуш қурдилар. Иккаласи тутинган онаси Вера холани, ҳамқишлоқларини зиёрат қилиш учун Каттақўрғонга боришди. Вера хола Раҳмонни кута-кута оламдан ўтган экан. Улар онанинг қабрига гулчамбарлар қўйдилар.

Қарийб 40 йилдирки, III даражали Шуҳрат ордени соҳиби, уруш ва меҳнат ветерани Раҳмон Худойберганов пойтахтимизнинг Чилонзор районидаги маҳаллалардан бирида Назокат опа билан тинч-тотув умр кечириб келмоқда.

Н. ОСТОНОВ.

ТЕЛЕМИНОРА ҚУРИЛИШИДА

СЎНГГИ ПАРДОЗЛАШ ИШЛАРИ

Улкан оёқларини ерга тираб пойтахтимизнинг серқатнов кўчаларидангина эмас, балки олис-олислардан ҳам кўзга ташланиб турадиган бу осмонўпар телеминора қурилиши 1978 йилнинг 1 январида бошланган, баландлиги эса ўтган йил август ойидаёқ энг юқори нуқтага етган эди. (357 метрдан ортиқроқ).

«Висотстрой» трестининг 69-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари бу ноёб иншоотни тез ва сифатли қуриб битказиш учун ҳаракат қилишди. Айни кунларда минорани пардозлаш, керакли асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш ишлари қизғин давом эттирилмоқда.

Минора заллари, хоналари қандай ажойиб қиёфа касб этишини энди тўла тасаввур қилиш қийин эмас.

Радиотелевизион узатгичларни ўрнатишда Москва шаҳар «Радиострой» қурилиш трестининг 305-қурилиш монтаж бошқармаси ишчилари ҳам жонбозлик кўрсатяптилар.

Зинапоялардан юқорига чиқаверишда улкан панно эътиборингизни тортади. Унда ҳозирги замон фан-техника революцияси ва телевидение соҳасидаги эришилган ютуқлар ўз аксини топган. Шунингдек, «Тошкент — телевидение ватани» плакат — экспозиция ҳам шу ерга осилади. Ҳадемай мармар ётқизилган зиналарда биллур чироқларнинг ёғдулари жилва қила бошлайди.

Юз метр баландликдаги минора айвони ажойиб нақшин безакларга эга бўлади. Бу ердан гўзал пойтахтимизнинг ҳусни жамолини мириқиб томоша қилиш мумкин. Шу кунларда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи П. П. Костенко бошчилигидаги бригада айвонни безакли тўсиқлар билан ўраш ишларини тугаллаш арафасида турибди. Айвонга махсус иллюминаторлар ҳам ўрнатилмоқда.

Юз ва икки юз метр баландликда Шарқ ва Европа халқлари миллий меъморчилик анъаналари асосида иккита қаҳвахона ҳамда чойхона барпо этилади. Бу ерда юбилей кечалари, байрам тантаналарини ҳам ўтказиш мумкин бўлади. Чойхона ва қаҳвахоналарни «Отделстрой» трестига қарашли 11-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари шу йилнинг июнь ойида битказишни кўзда тутганлар. Шунингдек, юксак баландликда енгил зинапоялар ўрнатиш ҳам ана шу ташкилот қурувчилари зиммасида.

Телеминора ҳовлиси ҳам кундан кун чирой очмоқда. Ҳозир у безакли металл тўсиқлар билан ўралган. Бу ерда бетон ариқчалар, асфальтланган йўлкалар, фонтанлар барпо этилади. Манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилиб, соя-салқин боғ яратилади.

Бунёдкорлар Тошкент телевизор минорасини шу йилнинг сентябрь ойида фойдаланишга топшириш учун бел боғлаганлар. Бу эса Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейига муносиб совға бўлади.

А. ХУЖАМОВ.

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ КИЧИК АКАДЕМИЯСИ

Ўқувчиларнинг бу йилги республика олимпиадаси ҳам истеъдодли ўғил-қизлар билими учун чинакам имтиҳон бўлди. Олимпиадада 400 нафардан кўп ўқувчи иштирок этди. Турли фанлар бўйича ўзига хос билимлар конкурсига айланган бу катта синовдан кўпгина талаба муваффақиятли ўтди. Олимпиадага якун ясалгач, анъанага кўра республикамиз кичик фанлар академиясининг таъсис мажлиси ўтказилди. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ҳузурида физика, математика, биология ва химия фанлари бўйича кичик академиянинг бўлимлари тузилди.

Шу таъсис мажлисида 200 дан кўп энг билимдон ўқувчи академиянинг аъзолари ҳамда аъзоликка номзодлар этиб сайланди. Ҳар бир бўлимнинг президентлари ҳам маълум бўлди. Булар Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ядро физикаси институтининг лаборатория мудири У. Ғуломов, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири М. Асқаров, Тошкент Давлат университетининг кафедра мудири У. Сатимов ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси микробиология институти лаборатория мудири М. Мавлоний ўртоқлардир. Тадқиқотчи-ўқувчи ва ёш олимлардан иборат вице-президентлар состави ҳам эълон қилинди.

А. АЛИЕВ.

✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ

● БОШЛАНИШИ ЯХШИ

Марказий «Пахтакор» стадионида енгил атлетика бўйича «Правда Востока» газетаси соврини учун олтинчи марта анъанавий мусобақалар бўлиб ўтди. Бу мусобақаларда мамлакатимизнинг олимпиада терма командаси аъзолари ҳам қатнашди.

Гарчанд бу йилги мавсумда енгил атлетика мусобақалари энди бошланаётган бўлса-да, югуриш йўлкаларида юқори натижалар кўрсатилди. Областимиз вакиллари ҳам муваффақиятли иштирок этишди. Масалан, 100 метрга Т. Вилисова 11,6 секундда келиб ғолиблик шарафига муяссар бўлди. Унинг командадоши В. Оленченко иккинчи ўринга кўтарилди.

Тўсиқлардан ўтиб давра бўйлаб югуришда уччала мукофотни ҳам тошкентликлар О. Герасимова, Т. Зубова ва В. Гришкиналар қўлга киритдилар. 200 метрга югуришда тошкентлик С. Резниченко 22,4 секунд натижа кўрсатди. Шунингдек, 100 ва 110 метрга тўсиқ орқали югуришда тошкентлик Э. Чубарева ҳам пешқадамлар сафида бўлди.

● ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА

Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионатида иккинчи тур ўйинлари ўтказилди. Областимиздан қатнашаётган «Бинокор» (Қибрай) ва Бўка командалари пешқадамлар сафида боришаяпти. «Бинокор» иккинчи ўйинда Фарғонанинг «Автомобилист» командасини 2:1, ҳисобида мағлубиятга учратди. Бўкаликлар эса Андижоннинг «Текстильщик» командаси билан ўйнаб дуранг натижа кўрсатишди. Тошкентнинг «Трактор» командаси бу турда «Виноградарь» (Самарқанд области) командасига 0:1 ҳисобида ютқазди, «Галабинец» (Солдатское) футболчилари эса Фарғонанинг «Бағдод» командаси билан 0:0 ҳисобида дуранг қилдилар.

ФАН ЯНГИЛИКЛАРИ

ЧАП ҚУЛОҚ ЯХШИ ЭШИТАДИ

А. Жданов номидаги Ленинград университетининг физиологи В. Каменская ўнг ва чап қулоқнинг сезгирлик даражасини аниқлади. Тажрибада эшитиш қобилияти нормал бўлган ўн нафар эркак қатнашди. Кузатишлардан маълум бўлишича, умуман группа бўйича ҳам, хусусан ҳар бир одамда ҳам чап қулоқ ўнг қулоққа нисбатан анча сезувчанлиги аниқланди. Тажрибадан кўриндики, тегишли электр тебранишлари амплитудаси мия гап ярим шарида каттароқ экан, бу эса қулоқдан мия пўстига борувчи нерв йўллари ўзаро кесишгани сабабли чап қулоқ анча сезгирлигини кўрсатади.

РАНГЛИ ТЕРМОМЕТР

Новосибирсклик кимёгарлар оддий шиша термометр ўрнига ҳароратни суюқ кристалл воситасида қайд этадиган ҳарорат ўлчагич ихтиро қилишди. Махсус полимер пленкадан ясаладиган бу термометр салга синиб кетадиган одатдаги термометрга нисбатан пишиқ. Айниқса болалар учун қулайдир. Беморнинг ҳарорати нормада бўлса пленка яшил рангда, юқори бўлса қизил рангда товланади. Ҳозир медицинада икки хил рангли ва бир неча рангли термометр ишлаб чиқарилмоқда.

(«НАУКА И ЖИЗНЬ» журналидан).

Редактор Н. НАСИМОВ.

МАЙ КРОССВОРДИ

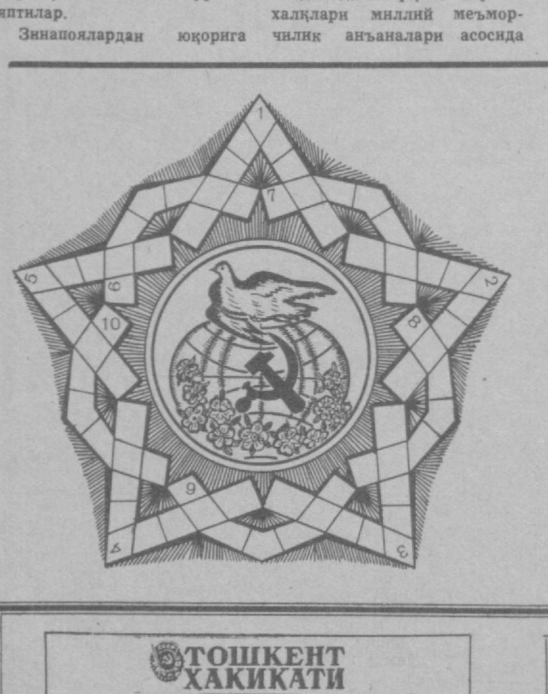

Ўнгга: 1. «Интернационал» гимни шеъри муаллифи бўлган пролетар шоир. 2. Ватанимиз жанубидаги қардош демократик республика пойтахти. 3. Қаҳрамон қалъа. 4. Аҳолиси энг кўп пойтахт шаҳар. 5. Рус совет ёзувчиси Ю. Бондарев романи. 6. Осиё ва Африка адибларининг энг яхши асарлари учун бериладиган халқаро мукофот. 7. Жанубий Осиёдаги социалистик мамлакат. 9. Тинчлик кабутари асари билан машҳур бўлган буюк француз рассоми.

Чапга: 1. Меҳнаткашларнинг байрамларда тантанали юриши. 2. Белорус халқ шоири. 3. Ўзбекистондаги машҳур рақс ансамбли. 4. Тошкент билан биродарлашган Африкадаги пойтахт-шаҳар. 5. Европадаги социалистик мамлакат пойтахти. 8. Ўн тўрт Туркистон комиссарларидан бири. 10. Эрксевар халқлар орзуси.

Тузувчи Ф. Орипов.

ТВ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Мен — бугун ва эртага». 10.25 — «Берлин йўлида». Бадиий фильм. 11.50 — Духовой оркестр концерти. 12.35 — Ҳужжатли фильмлар. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — «Ульяновск». Телефильм. 15.35 — А. Караманов. «Ғалаба поэмаси». 16.10 — Киноочерк. 16.40 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.10 — Мардлик мактаби. 18.10 — Концерт. 18.30 — Ҳужжатли фильм премьераси. 19.00 — «Расмларда қуёш акси бор». 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Халқ куйлари. 19.45 — «Вираж». Ёшлар спорт кўрсатуви. 21.30 — «Время». 22.05— Союзлар уйининг Колонна залида Радио кунига бағишланган концерт. 00.35 — Дунё воқеалари. 00.50 — Тинчлик, велосипед пойгаси. ГДРдан олиб кўрсатилади.

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15—9.35 — Телефильм. 9.55—10.15 — Илмий-оммабоп фильм. 12.05—12.40 — Шахмат мактаби. 14.30 — Н. Заболоцкий лирикаси. 15.15 — СССР герби. 15.45 — Уруш йиллари шеърлари ва қўшиқлари. 16.30—18.30 — Янгиликлар. 18.55 — Телефильм. 19.45 —20.30 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.45 — Совет тасвирий санъати Улуғ Ватан уруши йилларида. 21.20 — Телевизион кўрик-конкурс. 21.30 — «Время». 22.05—«Беш кечаю беш кундуз». Бадиий фильм.

ЎзТВ-I. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Пионерлар мамлакатида». 18.45 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ҳамшаҳарларимиз шундай хизмат қилмоқдалар». 19.00 — «Турмуш ва маданият». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ғалаба кунига. «Баҳорга ҳамоҳанг». Музикали фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Гулла, яшна, она диёрим». 21.30 — «Время». 22.05 — «Пиллачиларнинг шу кунги муҳим вазифалари». 22.20 — «Эльбадаги учрашув». Бадиий фильм (рус.).

ЎзТВ-II. 9.00—16.35—МТ-II. 18.15 — Рус тили — мактабгача ёшдаги болаларга. Миллий болалар боғчаларида эрталик уларни рус тилида сўзлашишга ўргатишнинг воситаси сифатида. 18.45 — «Вахта давом этади». Телефильм. 19.15 — Ўқув программаси. 19.45 — Тошкент янгиликлари. 20.10 — «Прага каштанлари остида». Фильм-спектакль. 1-серия (рус.). 21.30—МТ-II.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ «ТУРИСТ»

ҚУЙИДАГИ МАРШРУТЛАР БЎЙИЧА ҚИЗИҚАРЛИ САЁҲАТЛАРГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

МОСКВА (2 кун)—СУЗДАЛЬ (5 кун) — МОСКВА (5 кун) — 13—24 май, 17—28 июнь кунлари.
Туристлар ВЛАДИМИР, БОГОЛЮБОВО, ИВАНОВО, ПАЛЕХ шаҳарларида бўладилар.
Москвада «ИЗМАЙЛОВО» комфортабелли туристик комплексида жойлашадилар.
Путёвка баҳоси — 340 сўм.

ДМИТРОВ — «ТОРБЕЕВО КЎЛИ» туристик базаси — 28 май—11 июнь, 21 июнь—5 июль кунлари.
Туристлар МОСКВА, ЗАГОРСК, ПЕРЕЯСЛАВЛЬ, РОСТОВ, КРАСНОГОРСК, РАДОНЕЖ, АЛЕКСАНДРОВ шаҳарларида ва «АРХАНГЕЛЬСКОЕ» музейи — усадьбасида бўладилар.

Путёвка баҳоси—265 сўм.
КЛАЙПЕДА—РОКИШКИС — 14—28 май кунлари.
Путёвка баҳоси—290 сўм.
КАУНАС—САУЛЕСКАЛНС — СИГУЛДА — 15—30 май кунлари.

Путёвка баҳоси — 355 сўм.
КАУНАС—ШЯУЛЯЙ — 21 май—2 июнь кунлари.
Путёвка баҳоси — 275 сўм.
ШЯУЛЯЙ — ПАЛАНГА — 31 май—14 июнь кунлари.

Путёвка баҳоси—300 сўм.

ТРАКАЙ—ЗАРАСАЙ — 24 май—4 июнь кунлари.
Путёвка баҳоси — 260 сўм.
БАЗАЛЕТИ (Тбилиси) — ЗЕЛЕНИЙ МИС (Ботуми)— 25 май—14 июнь кунлари.

Путёвка баҳоси — 270 сўм.
БАЗАЛЕТИ—СУХУМИ—21 май—10 июнь кунлари.

Путёвка баҳоси — 275 сўм.
Путёвка баҳосига самолётда бориш ва келиш, овқатланиш, яшаш ва экскурсия хизмати ҳақлари киритилган.

ПУТЕВКАЛАРНИ НАҚД ПУЛГА ВА ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН СОТИБ ОЛИШ МУМКИН.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Парадлар Аллеяси, 5-уй. Телефонлар: 39-13-59, 39-43-73.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИНГ

218-ЎРТА ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984—85 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тошларни кесиш, тошларга сайқал бериш, жиҳозлар электромонтажчиси, дурадгор, автослесарь, фрезерчи, электрогаз пайвандчиси, электр-пайвандчи, токарь, бўёқчи-сувоқчи, ғишт терувчи-бетончи, слесарь-ремонтчи, слесарь-сантехник, слесарь-асбобсоз, контроль-ўлчов приборлари ва автоматлари бўйича слесарь.

Билим юртига 14—17,5 ёшдаги 8—10 синф маълумотли йигит ва қизлар (1 ва 3 йил ўқиш муддати билан) қабул қилинадилар.

3 йиллик муддат билан ихтисос бўйича ўқувчилар билим юртини тугатганлиги тўғрисида диплом оладилар, уларга 3—4 разрядли мутахассислик берилади.

Ўқиш вақти меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Ўқувчилар 3 марта бепул овқат билан таъминланадилар.

Билим юртини ўрта маълумот билан тугатганлар олий ўқув юртларига конкурсдан ташқари киришлари мумкин.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Машғулотлар — 1 сентябрдан бошланади.

Ўқишга кирувчилар директор номига ариза, таржимаи ҳол, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома, турар жойидан справка, 3x4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат ва характеристика топширадилар.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ (якшанбадан ташқари) **СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.**

Билим юрти адреси: Ўрта Чирчиқ райони, Наримонов шаҳри. «Водник» массиви (133-, 121-автобусларнинг «218-билим юрти» бекати).

Театр

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9/V да **Байрам концерти** (16.00 ва 19.30), 10/V да **Ёшликда берган кўнгил.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/V да **Рўё** (12.00, 19.30).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Сувда цирк» Москва циркининг гастроллари** (8/V да 19.30 да, 9/V да 11, 15, 18.30 да).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ / "Ташкентская правда" /
Орган Ташкентского обкома Коммунистической партии Узбекистана и областного Совета народных депутатов

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354. Фотомухбир — 325894.

Р. 07227 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. В. 1697. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12